

Rada
Unii Europejskiej

Bruksela, 18 kwietnia 2018 r.
(OR. en)

**Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2018/0095 (NLE)**

**7974/18
ADD 1**

**WTO 78
SERVICES 27
FDI 14
COASI 95**

WNIOSEK

Od: Sekretarz Generalny Komisji Europejskiej,
podpisał dyrektor Jordi AYET PUIGARNAU

Data otrzymania: 18 kwietnia 2018 r.

Do: Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Sekretarz Generalny Rady Unii
Europejskiej

Nr dok. Kom.: COM(2018) 194 final - ANNEX 1

Dotyczy: ZAŁĄCZNIK do wniosku dotyczącego decyzji Rady w sprawie zawarcia
Umowy o ochronie inwestycji między Unią Europejską i jej państwami
członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Singapuru, z drugiej strony

---

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument COM(2018) 194 final - ANNEX 1.

Załącznik: COM(2018) 194 final - ANNEX 1

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 18.4.2018r.
COM(2018) 194 final

ANNEX 1

ZAŁĄCZNIK

do

wniosku dotyczącego decyzji Rady

w sprawie zawarcia Umowy o ochronie inwestycji między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Singapuru, z drugiej strony

UMOWA O OCHRONIE INWESTYCJI
MIĘDZY UNIĄ EUROPEJSKĄ
I JEJ PAŃSTWAMI CZŁONKOWSKIMI, Z JEDNEJ STRONY,
A REPUBLIKĄ SINGAPURU, Z DRUGIEJ STRONY

UNIA EUROPEJSKA (zwana dalej „Unią”),

KRÓLESTWO BELGII,

REPUBLIKA BUŁGARII,

REPUBLIKA CZESKA,

KRÓLESTWO DANII,

REPUBLIKA FEDERALNA NIEMIEC,

REPUBLIKA ESTOŃSKA,

IRLANDIA,

REPUBLIKA CHORWACJI,

REPUBLIKA GRECKA,

KRÓLESTWO HISZPANII,

REPUBLIKA FRANCUSKA,

REPUBLIKA WŁOSKA,

REPUBLIKA CYPRYJSKA,

REPUBLIKA ŁOTEWSKA,

REPUBLIKA LITEWSKA,

WIELKIE KSIĘSTWO LUKSEMBURGA,

WĘGRY,

REPUBLIKA MALTY,

KRÓLESTWO NIDERLANDÓW,

REPUBLIKA AUSTRII,

RZECZPOSPOLITA POLSKA,

REPUBLIKA PORTUGALSKA,

RUMUNIA,

REPUBLIKA SŁOWENII,

REPUBLIKA SŁOWACKA,

REPUBLIKA FINLANDII,

KRÓLESTWO SZWECJI oraz

ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO WIELKIEJ BRYTANII I IRLANDII PÓŁNOCNEJ,

z jednej strony, oraz

REPUBLIKA SINGAPURU (zwana dalej „Singapurem”),

z drugiej strony,

zwane dalej łącznie „Stronami”,

UZNAJĄC swoje długotrwałe i silne partnerstwo oparte na wspólnych zasadach i wartościach odzwierciedlonych w Umowie o partnerstwie i współpracy między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Singapuru, z drugiej strony, oraz ich znaczące partnerstwo gospodarcze, handlowe i inwestycyjne, odzwierciedlone m.in. w Umowie o wolnym handlu między Unią Europejską a Republiką Singapuru;

DAŻĄC do dalszego zacieśnienia stosunków wpisujących się w ramy ich ogólnej współpracy międzynarodowej i w zgodzie z jej zasadami oraz przekonane, iż niniejsza Umowa stworzy nowe możliwości dla dalszego rozwoju inwestycji między wymienionymi Stronami;

UZNAJĄC, że niniejsza Umowa uzupełni i będzie sprzyjać wysiłkom w zakresie regionalnej integracji gospodarczej;

ZDECYDOWANE, by wzmocnić swoje więzi gospodarcze, handlowe i inwestycyjne zgodnie z celem zrównoważonego rozwoju, w jego wymiarze gospodarczym, społecznym i środowiskowym, a także by promować inwestycje z uwzględnieniem wysokiego poziomu ochrony środowiska i pracy oraz właściwych międzynarodowych standardów i umów, których są stronami;

POTWIERDZAJĄC swoje zaangażowanie na rzecz zasad zrównoważonego rozwoju i przejrzystości, odzwierciedlonych w umowie o wolnym handlu między UE i Singapurem;

POTWIERDZAJĄC prawo każdej ze Stron do wprowadzania i egzekwowania środków niezbędnych do osiągnięcia uzasadnionych celów politycznych w wymiarze społecznym, środowiskowym, bezpieczeństwa, zdrowia i bezpieczeństwa publicznego oraz promocji i ochrony różnorodności kulturowej;

POTWIERDZAJĄC swoje zobowiązania w ramach Karty Narodów Zjednoczonych podpisanej w San Francisco dnia 26 czerwca 1945 r. oraz mając na uwadze zasady sformułowane w Powszechnej deklaracji praw człowieka przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 10 grudnia 1948 r.;

UZNAJĄC znaczenie przejrzystości w handlu międzynarodowym i inwestycjach przynoszącej korzyści dla wszystkich stron;

UWZGLĘDNIAJĄC swoje odpowiednie prawa i obowiązki wynikające z Porozumienia WTO i innych wielostronnych, regionalnych i dwustronnych umów i uzgodnień, których są stronami, w szczególności umowy o wolnym handlu między UE i Singapurem,

UZGADNIAJĄ, CO NASTĘPUJE:

ROZDZIAŁ PIERWSZY

CEL I OGÓLNE DEFINICJE

ARTYKUŁ 1.1

Cel

Celem niniejszej Umowy jest poprawa klimatu inwestycyjnego między Stronami zgodnie z postanowieniami niniejszej Umowy.

ARTYKUŁ 1.2

Definicje

Do celów niniejszej Umowy:

1. „inwestycja objęta niniejszą Umową” oznacza inwestycję znajdującą się w posiadaniu, bezpośrednim lub pośrednim, lub znajdującą się pod kontrolą, bezpośrednią lub pośrednią, inwestora objętego niniejszą Umową pochodzącego z jednej Strony na terytorium drugiej Strony¹.

---

¹ Dla większej przejrzystości inwestycje „na terytorium drugiej Strony” obejmują inwestycje dokonane w wyłącznej strefie ekonomicznej lub na szelfie kontynentalnym, jak wskazano w Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza z dnia 10 grudnia 1982 r.

„inwestycja” oznacza każdy rodzaj aktywów, który posiada cechy charakterystyczne inwestycji, włącznie z takimi cechami jak: zaangażowanie kapitału lub innych zasobów, przewidywanie zysków lub korzyści, założenie ryzyka lub określony czas trwania. Formy, jakie inwestycja może przyjąć to:

- a) materialna lub niematerialna, ruchoma lub nieruchoma własność, a także wszelkie inne prawa rzeczowe, takie jak najem, hipoteka, zatrzymanie i zastaw.
- b) przedsiębiorstwo obejmujące oddział, udziały, akcje i inne formy udziałów kapitałowych w przedsiębiorstwie, wraz z wynikającymi z nich prawami;
- c) obligacje, niezabezpieczone zobowiązania dłużne, kredyty i pożyczki oraz inne instrumenty dłużne, wraz z prawami a nich wynikającymi;
- d) pozostałe aktywa finansowe, w tym instrumenty pochodne, transakcje typu futures i opcje;
- e) projekty „pod klucz”, budowa, zarządzanie, produkcja, koncesja, podział dochodów i inne podobne umowy;
- f) roszczenia pieniężne lub dotyczące innych aktywów lub wykonania zobowiązań umownych, mające wartość ekonomiczną

- g) prawa własności intelektualnej¹ oraz wartość firmy; oraz
- h) licencje, zezwolenia, pozwolenia i podobne prawa przekazane na mocy prawa krajowego, w tym koncesje na poszukiwanie, uprawę, wydobycie lub eksploatację zasobów naturalnych².

Dochody, które są inwestowane są traktowane jako inwestycje, a wszelka zmiana formy inwestowanych lub reinwestowanych aktywów nie ma wpływu na zakwalifikowanie ich jako inwestycji.

2. „inwestor objęty niniejszą Umową” oznacza osobę fizyczną³ lub osobę prawną pochodzącą z jednej Strony, która to osoba dokonała inwestycji na terytorium drugiej Strony.

---

¹ „prawa własności intelektualnej” oznaczają:

- a) wszystkie kategorie własności intelektualnej, które są objęte sekcjami 1–7 części II Porozumienia w sprawie handlowych aspektów własności intelektualnej (TRIPS), znajdującego się w załączniku 1C do Umowy ustanawiającej WTO (zwanego dalej „Porozumieniem TRIPS”), tj.:
  - (i) prawo autorskie i prawa pokrewne;
  - (ii) patenty (które, w przypadku Unii, obejmują prawa wynikające z dodatkowych świadectw ochronnych);
  - (iii) nazwy handlowe;
  - (iv) wzory;
  - (v) wzory masek (topografie) układów scalonych;
  - (vi) oznaczenia geograficzne;
  - (vii) ochronę informacji niejawnych; oraz
- b) prawo do ochrony odmian roślin.

² Dla większej przejrzystości postanowienie lub wyrok wydane w postępowaniu sądowym lub administracyjnym nie stanowią same w sobie inwestycji.

³ Termin „osoba fizyczna” obejmuje osoby fizyczne stale przebywające na Łotwie, które nie są obywatelami Łotwy lub innego państwa, ale które są uprawnione, na mocy przepisów ustawowych i wykonawczych Łotwy, do otrzymania paszportu dla osób niebędących obywatelami (paszport cudzoziemca).

3. „osoba fizyczna pochodząca z terytorium Strony” oznacza obywatela Singapuru lub jednego z państw członkowskich Unii Europejskiej zgodnie z ich odpowiednimi przepisami.

4. „osoba prawna” oznacza dowolny podmiot prawny, właściwie ustanowiony albo w inny sposób utworzony zgodnie z obowiązującym prawem, działający w celu osiągnięcia zysku lub nie, będący własnością prywatną lub publiczną oraz obejmuje dowolną spółkę, fundusz powierniczy, partnerstwo, wspólne przedsiębiorstwo, własność jednoosobową i stowarzyszenie;

5. „osoba prawna pochodząca z Unii” lub „osoba prawna pochodząca z Singapuru” oznacza osobę prawną ustanowioną zgodnie z przepisami Unii lub jednego z państw członkowskich Unii Europejskiej lub Singapuru oraz posiadającą siedzibę, zarząd¹ lub główne miejsce prowadzenia działalności na terytorium odpowiednio Unii lub Singapuru. Jeżeli osoba prawna ma jedynie siedzibę lub zarząd na terytorium odpowiednio Unii lub Singapuru, nie jest ona uznawana za osobę prawną pochodzącą odpowiednio z Unii lub z Singapuru, chyba że jest zaangażowana w znaczące operacje gospodarcze² na terytorium odpowiednio Unii lub Singapuru.

---

¹ Termin „zarząd” oznacza siedzibę, w której podejmowane są ostateczne decyzje.

² Strona UE uznaje, że pojęcie „rzeczywistego i trwałego powiązania” z gospodarką państwa członkowskiego Unii, o którym mowa w art. 54 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, jest równoważne pojęciu „znaczących operacji gospodarczych”. Odpowiednio, w przypadku osoby prawnej ustanowionej zgodnie z prawem Singapuru i posiadającej jedynie siedzibę lub zarząd na terytorium Singapuru, Strona UE stosuje wobec niej korzyści wynikające z niniejszej Umowy wyłącznie, jeśli ta osoba prawna posiada rzeczywiste i trwałe powiązanie z gospodarką Singapuru.

6. „środek” oznacza wszelkie przepisy ustawowe i wykonawcze, procedury, wymogi lub praktyki.

7. „traktowanie” lub „środek”¹ wprowadzone lub utrzymane przez Stronę obejmują działania podejmowane przez:

- a) administrację i władze stopnia centralnego, regionalnego lub lokalnego; oraz
- b) organy pozarządowe sprawujące władzę delegowaną przez administrację lub władze stopnia centralnego, regionalnego lub lokalnego.

8. „dochody” oznaczają wszelkie kwoty uzyskane lub wynikające z inwestycji lub reinwestycji, w tym zyski, dywidendy, zyski kapitałowe, opłaty koncesyjne, odsetki, płatności związane z prawami własności intelektualnej, świadczenia rzeczowe i wszelkie inne legalne dochody.

9. „waluta w pełni wymierna” oznacza walutę, która znajduje się w szerokim obrocie na międzynarodowych rynkach walut obcych i jest powszechnie stosowana w międzynarodowych transakcjach.

10. „założenie przedsiębiorstwa” oznacza:

- a) ustanowienie, nabycie lub utrzymywanie osoby prawnej; lub
- b) utworzenie lub utrzymywanie oddziału lub przedstawicielstwa

w celu ustanowienia lub utrzymania trwałych powiązań gospodarczych na terytorium Strony w celu prowadzenia działalności gospodarczej.

---

¹ Dla większej przejrzystości Strony uznają, że terminy „traktowanie” lub „środek” obejmują zaniechanie działania.

11. „działalność gospodarcza” obejmuje wszelkie działania natury gospodarczej z wyjątkiem działań prowadzonych w związku z wykonywaniem władzy publicznej, tj. działań, które nie są prowadzone na zasadach handlowych, ani też w ramach konkurencji z jednym lub większą liczbą podmiotów gospodarczych.

12. „Strona UE” oznacza Unię lub jej państwa członkowskie, bądź też Unię i jej państwa członkowskie w ramach ich odpowiednich obszarów kompetencji wynikających z Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

ROZDZIAŁ DRUGI

OCHRONA INWESTYCJI

ARTYKUŁ 2.1

Zakres

1. Niniejszy rozdział ma zastosowanie do inwestorów objętych niniejszą Umową oraz inwestycji objętych niniejszą Umową, które są dokonywane zgodnie z obowiązującymi przepisami, niezależnie od tego czy takie inwestycje były dokonane przed wejściem czy po wejściu w życie niniejszej Umowy¹.

2. Niezależnie od wszelkich innych postanowień niniejszej Umowy, art. 2.3 (Traktowanie narodowe) nie ma zastosowania do subsydiów ani dotacji udzielanych przez Stronę, w tym do wspieranych przez państwo pożyczek, gwarancji i zabezpieczeń.

---

¹ Dla większej przejrzystości niniejszy rozdział nie ma zastosowania do traktowania przez Stronę inwestorów objętych niniejszą Umową oraz inwestycji objętych niniejszą Umową przed wejściem w życie niniejszej Umowy.

3. Art. 2.3 (Traktowanie narodowe) nie ma zastosowania do:
- a) zamówień agencji rządowych dotyczących usług nabywanych do celów publicznych, a nie w celu komercyjnej odsprzedaży lub w celu wykorzystania przy świadczeniu usług dotyczących komercyjnej sprzedaży; lub
  - b) usług audiowizualnych
  - c) działalności prowadzonej w ramach sprawowania władzy publicznej na terytorium każdej ze Stron. Do celów niniejszej Umowy działalność prowadzona w związku z wykonywaniem władzy publicznej oznacza jakkolwiek działalność, z wyjątkiem działalności, która jest świadczona na zasadach handlowych, lub w ramach konkurencji z przynajmniej jednym dostawcą.

ARTYKUŁ 2.2

Inwestycje i środki regulacyjne

1. Strony potwierdzają swoje prawo do wprowadzania regulacji na swoim terytorium w celu osiągnięcia uzasadnionych celów polityki, takich jak ochrona zdrowia publicznego, usług społecznych, edukacji publicznej, bezpieczeństwa, środowiska lub moralności publicznej, ochrona socjalna lub ochrona konsumenta, ochrona danych i ochrona prywatności oraz promowanie i ochrona różnorodności kulturowej.

2. Dla większej pewności, sam fakt, że Strona wprowadza regulacje, w tym poprzez zmianę swoich przepisów, w sposób mający niekorzystny wpływ na inwestycje lub niezgodny z oczekiwaniami inwestora, w tym jego oczekiwaniami zysków, nie stanowi naruszenia zobowiązań wynikających z niniejszego rozdziału.

3. Dla większej przejrzystości decyzja Strony o nieudzieleniu, nieodnowieniu lub nieutrzymaniu subsydium lub dotacji:

a) wobec braku jakichkolwiek szczególnych zobowiązań na mocy prawa krajowego lub umowy w sprawie udzielenia, odnowienia lub utrzymania takiego subsydium lub takiej dotacji; lub

b) jeżeli decyzja zostaje podjęta zgodnie z warunkami załączonymi do udzielenia, odnowienia lub utrzymania subsydium lub dotacji, o ile takie warunki istnieją,

nie stanowi naruszenia postanowień niniejszego rozdziału.

4. Dla większej pewności, żadne z postanowień niniejszego rozdziału nie może być interpretowane jako uniemożliwiające Stronie zaprzestania udzielania subsydium¹ lub żądania jego zwrotu, jeżeli takie działanie zostało zarządzone przez właściwy sąd, trybunał administracyjny lub inny właściwy organ², lub zobowiązujące Stronę do zapewnienia rekompensaty inwestorowi.

---

¹ W przypadku Strony UE, „subsydium” obejmuje „pomoc państwa” zgodnie z definicją zawartą w prawie UE.

² W przypadku Strony UE, właściwymi organami uprawnionymi do zarządzania działaniami, o których mowa w art. 2.2 ust. 4, są Komisja Europejska lub sąd bądź trybunał jednego z państw członkowskich przy stosowaniu prawa UE dotyczącego pomocy państwa.

ARTYKUŁ 2.3

Traktowanie narodowe

1. Każda ze Stron przyznaje inwestorom objętym niniejszą Umową pochodzącym z drugiej Strony i ich inwestycjom objętym niniejszą Umową traktowanie nie mniej korzystne od traktowania, które Strona ta przyznaje swoim inwestorom i ich inwestycjom w odniesieniu do funkcjonowania, prowadzenia, utrzymywania, sprzedaży ich inwestycji oraz korzystania z nich lub zarządzania i innego rozporządzania tymi inwestycjami.

2. Niezależnie od postanowień ust. 1 każda ze Stron może wprowadzić lub utrzymać jakiegokolwiek środki wobec funkcjonowania, prowadzenia, utrzymywania, sprzedaży przedsiębiorstwa oraz korzystania z niego lub zarządzania i innego rozporządzania nim, które nie są niezgodne ze zobowiązaniami wskazanymi odpowiednio¹ w jej wykazie szczegółowych zobowiązań w załączniku 8-A i 8-B rozdziału 8 (Usługi, zakładanie przedsiębiorstw i handel elektroniczny) umowy o wolnym handlu między UE i Singapurem, jeżeli takie środki to:
  - a) środki wprowadzone w dniu lub przed dniem wejścia w życie niniejszej Umowy;

---

¹ Uznaje się, że środki, które nie są niezgodne ze zobowiązaniami Strony wskazanymi odpowiednio w jej wykazie szczegółowych zobowiązań w załączniku 8-A i 8-B do rozdziału 8 (Usługi, zakładanie przedsiębiorstw i handel elektroniczny) umowy o wolnym handlu między UE i Singapurem, obejmują wszelkie środki dotyczące jakiegokolwiek sektora, który nie został wskazany w odpowiednich wykazach, oraz wszelkie środki, które nie są niezgodne z jakimikolwiek warunkami, ograniczeniami lub zastrzeżeniami, które zostały wskazane w odniesieniu do jakiegokolwiek sektora w odpowiednich wykazach, niezależnie od tego czy dany środek ma wpływ na „założenie przedsiębiorstwa”, jak określono w art. 8.8. (Definicje) lit. d) umowy o wolnym handlu między UE i Singapurem.

- b) środki, o których mowa w lit. a), które zostały utrzymane, zastąpione lub zmienione po wejściu w życie niniejszej Umowy, pod warunkiem, że środki te są, po utrzymaniu, zastąpieniu lub zmianie, tak samo zgodne z ust. 1 jak środki, które istniały przed utrzymaniem, zastąpieniem lub zmianą. lub
- c) środki nieobjęte lit. a) lub b), pod warunkiem, że nie są one stosowane wobec inwestycji objętych niniejszą Umową dokonywanych na terytorium Strony przed wejściem w życie takiego środka lub pod warunkiem, że nie są stosowane w sposób powodujący straty lub szkody¹ wobec takich inwestycji.

3. Niezależnie od postanowień ust. 1 i 2 Strona może wprowadzić lub egzekwować środki, które przyznają inwestorom i inwestycjom objętym niniejszą Umową pochodzącym z drugiej Strony traktowanie mniej korzystne od traktowania przyznanego własnym inwestorom i inwestycjom w podobnych sytuacjach, pod warunkiem, że takie środki nie są stosowane w sposób stanowiący sposób arbitralnej lub nieuzasadnionej dyskryminacji wobec inwestorów i inwestycji objętych niniejszą Umową pochodzących z drugiej Strony na terytorium danej Strony, lub stanowiący ukryte ograniczenie dotyczące inwestycji objętych niniejszą Umową, w przypadku gdy środki:

---

¹ Do celów ust. 2 lit. c) uznaje się, że czynniki takie jak fakt, iż Strona zapewniła rozsądny okres przejściowy dla wdrożenia środków lub że Strona podjęła próby zaradzenia wpływowi środków na inwestycje objęte niniejszą Umową dokonane przed wejściem w życie tych środków, zostaną uwzględnione przy określaniu, czy środki powodują straty lub szkody wobec inwestycji objętych niniejszą Umową dokonanych przed wejściem w życie tych środków.

- a) niezbędnych dla ochrony bezpieczeństwa publicznego, moralności publicznej lub utrzymania porządku publicznego¹;
- b) niezbędnych dla ochrony życia lub zdrowia ludzi, zwierząt lub roślin;
- c) są związane z zachowaniem ograniczonych zasobów naturalnych, jeżeli środki te stosowane są w połączeniu z ograniczeniami dotyczącymi krajowych inwestorów lub krajowej podaży i konsumpcji usług;
- d) niezbędnych do ochrony narodowych dóbr kultury o wartości artystycznej, historycznej lub archeologicznej;
- e) niezbędnych dla zapewnienia przestrzegania przepisów ustawowych i wykonawczych, które nie są sprzeczne z postanowieniami niniejszego rozdziału, łącznie z przepisami odnoszącymi się do:
  - (i) zapobiegania działaniom o charakterze nielegalnym lub podstępny lub postępowania ze skutkami niewykonania umowy;
  - (ii) ochrony życia prywatnego osób w zakresie przetwarzania i rozpowszechniania danych osobowych oraz ochrony poufności ich osobistych akt i rachunków;
  - (iii) bezpieczeństwa;

---

¹ Wyjątek dotyczący porządku publicznego może być przywołany jedynie w przypadku wystąpienia prawdziwego wystarczająco poważnego zagrożenia dla podstawowych interesów społecznych.

- f) mają na celu zapewnienie skutecznego i sprawiedliwego¹ nakładania lub poboru podatków bezpośrednich w odniesieniu do inwestorów lub inwestycji pochodzących z drugiej Strony.

-
- ¹ Środki mające na celu zapewnienie skutecznego lub sprawiedliwego nakładania lub poboru podatków bezpośrednich obejmują środki podjęte przez Stronę w ramach jej systemu podatkowego, które:
- a) mają zastosowanie do inwestorów lub inwestycji, niebędących rezydentami, z uwzględnieniem faktu, że obowiązek podatkowy nierezydentów określony jest na podstawie pozycji podlegających opodatkowaniu pochodzących z terytorium Strony lub tam się znajdujących;
  - b) mają zastosowanie do nierezydentów w celu zapewnienia nakładania lub poboru podatków na terytorium Strony;
  - c) mają zastosowanie do nierezydentów lub rezydentów w celu zapobiegania unikaniu zobowiązań podatkowych i uchylaniu się od nich, łącznie ze środkami zgodności;
  - d) mają zastosowanie do inwestycji na lub z terytorium innej Strony w celu zapewnienia nakładania na takich konsumentów lub poboru od nich podatków pochodzących ze źródeł znajdujących się na terytorium Strony;
  - e) dokonują rozróżnienia między inwestorami lub inwestycjami podlegającymi zobowiązaniom podatkowym od pozycji opodatkowanych na poziomie światowym, a innymi inwestorami lub inwestycjami ze względu na różnice w podstawie ich opodatkowania; lub
  - f) określają i przyznają dochody, zyski, korzyści, straty, odliczenia lub kredyty osobom i oddziałom będącym rezydentami, powiązanym osobom lub oddziałom należącym do tej samej osoby w celu zagwarantowania podstawy opodatkowania obowiązującej na terytorium Strony.

Terminologia podatkowa lub założenia systemu opisane w lit. f) i w niniejszym przypisie są określone zgodnie z definicjami podatkowymi lub założeniami systemowymi lub definicjami i założeniami systemowymi równorzędnymi, czy też podobnymi przyjętymi zgodnie z przepisami krajowymi Strony wprowadzającej dany środek.

ARTYKUŁ 2.4

Standardy traktowania

1. Każda ze Stron na swoim terytorium przyznaje inwestycjom objętym niniejszą Umową pochodzącym z drugiej Strony uczciwe i sprawiedliwe traktowanie¹ oraz pełną ochronę i bezpieczeństwo zgodnie z ust. 2 do 6.

2. Strona nie wywiązuje się z obowiązku sprawiedliwego i równego traktowania, o którym mowa w ust. 1, jeżeli środek lub szereg środków stanowi:
  - a) odmowę ochrony prawnej² w postępowaniu karnym, cywilnym i administracyjnym;
  - b) podstawowe naruszenie należytej staranności;
  - c) wyraźne zachowanie arbitralne;
  - d) nękanie, przymus, nadużycie władzy lub podobne działanie w złej wierze.

---

¹ Traktowanie, o którym mowa w niniejszym artykule, obejmuje traktowanie inwestorów objętych niniejszą Umową, które bezpośrednio lub pośrednio ma wpływ na funkcjonowanie, prowadzenie, utrzymywanie, sprzedaż inwestycji objętych niniejszą Umową oraz korzystanie z nich lub zarządzanie i inne rozporządzanie tymi inwestycjami, za które odpowiadają inwestorzy objęci niniejszą Umową.

² Dla większej przejrzystości należy zaznaczyć, że fakt, iż skarga inwestora objętego niniejszą Umową została odrzucona, oddalona lub nie została pozytywnie rozpatrzona, nie stanowi sam w sobie odmowy ochrony prawnej.

3. Podczas ustalania, czy naruszony został obowiązek sprawiedliwego i równego traktowania, określony w ust. 2, Trybunał może wziąć pod uwagę w stosownych przypadkach, czy mając na celu doprowadzenie do dokonania inwestycji Strona złożyła inwestorowi szczególne lub niedwuznaczne oświadczenia¹, które stworzyły uzasadnione oczekiwania inwestora objętego niniejszą Umową i na których to oświadczeniach racjonalnie opierał się inwestor objęty niniejszą Umową, a których to oczekiwań Strona następnie nie spełniła².

4. Strony, na wniosek Strony lub na podstawie zalecenia Komitetu, dokonują przeglądu treści zobowiązania, aby zapewnić sprawiedliwe i równe traktowanie, zgodnie z procedurą dotyczącą zmian ustanowioną w art. 4.3 (Zmiany), w szczególności pod kątem tego, czy traktowanie inne niż to wymienione w ust. 2 również może stanowić naruszenie uczciwego i sprawiedliwego traktowania.

5. Dla większej przejrzystości należy zaznaczyć, że „pełna ochrona i bezpieczeństwo” odnoszą się wyłącznie do obowiązku Strony dotyczącego ochrony fizycznej inwestorów i inwestycji objętych niniejszą Umową.

---

¹ Dla większej przejrzystości należy zaznaczyć, że oświadczenia mające na celu doprowadzenie do dokonania inwestycji obejmują oświadczenia złożone w celu przekonania inwestora do kontynuowania, nielikwidowania lub podjęcia dodatkowych inwestycji.

² Dla większej przejrzystości należy zaznaczyć, że niezaspokojenie uzasadnionych oczekiwań opisane w niniejszym ustępie nie stanowi samo w sobie naruszenia ust. 2, i że takie niezaspokojenie uzasadnionych oczekiwań musi wynikać z tych samych wydarzeń lub okoliczności, które stanowią podstawę naruszenia ust. 2.

6. Jeżeli Strona, sama lub za pośrednictwem podmiotu wskazanego w art. 1.2 (Definicje) ust. 7, konkretnie i wyraźnie podjęła zobowiązanie w ramach pisemnego zobowiązania umownego¹ wobec inwestora objętego niniejszą Umową pochodzącego z drugiej Strony w zakresie inwestycji tego inwestora lub wobec inwestycji objętej niniejszą Umową, że nie będzie naruszać lub utrudniać przestrzegania wymienionego zobowiązania poprzez wykonywanie władzy publicznej²:

- a) celowo; lub
- b) w sposób, który znacząco zakłóca równowagę praw i obowiązków w pisemnym zobowiązaniu umownym, chyba że Strona zapewni odpowiednią rekompensatę w celu przywrócenia inwestorowi lub inwestycji objętym niniejszą Umową warunków, które obowiązywałyby, gdyby nie nastąpiło naruszenie lub utrudnienie przestrzegania zobowiązania.

7. Naruszenie innych postanowień niniejszej Umowy lub odrębnego porozumienia międzynarodowego nie oznacza, że nastąpiło naruszenie postanowień niniejszego artykułu.

---

¹ Do celów niniejszego ustępu „pisemne zobowiązanie umowne” oznacza pisemne porozumienie zawarte przez Stronę, działającą we własnym imieniu lub za pośrednictwem podmiotu wskazanego w art. 1.2 (Definicje) ust. 7, z inwestorem lub wobec inwestycji objętych niniejszą Umową, w formie pojedynczego instrumentu lub wielu instrumentów, które to porozumienie powoduje wymianę praw i obowiązków oraz jest wiążące dla obu stron.

² Do celów niniejszego artykułu uznaje się, że Strona narusza lub utrudnia przestrzeganie zobowiązania poprzez wykonywanie władzy publicznej, jeżeli narusza lub utrudnia przestrzeganie tego zobowiązania poprzez wprowadzanie, utrzymywanie lub niewprowadzanie środków obowiązkowych lub podlegających wykonaniu na mocy prawa krajowego.

ARTYKUŁ 2.5

Rekompensaty z tytułu strat

1. Inwestorzy objęci niniejszą Umową pochodzący z jednej Strony, których inwestycje objęte niniejszą Umową poniosły straty w wyniku wojny lub innego konfliktu zbrojnego, rewolucji, krajowego stanu wyjątkowego, buntu, powstania lub zamieszek na terytorium drugiej Strony, korzystają z traktowania przyznanego przez tę Stronę w zakresie zwrotu, zadośćuczynienia, rekompensaty lub innego rozliczenia, które nie jest mniej korzystne od traktowania przyznanego przez tę Stronę swoim własnym inwestorom lub inwestorom z jakiegokolwiek państwa trzeciego, w zależności od tego, który z tych sposobów traktowania jest bardziej korzystny dla danego inwestora objętego niniejszą Umową.

2. Nie naruszając postanowień ust. 1, inwestorzy objęci niniejszą Umową pochodzący z jednej Strony, którzy, w jakiegokolwiek sytuacji opisanej w ust. 1, ponieśli szkody na terytorium drugiej Strony wynikające z:

- a) przejęcia ich inwestycji objętej niniejszą Umową lub jej części przez siły zbrojne lub władze drugiej Strony; lub
- b) zniszczenia całej lub części inwestycji objętej niniejszą Umową przez siły zbrojne lub władze drugiej Strony, które to zniszczenie nie było konieczne ze względu na sytuację;

otrzymują od drugiej Strony zwrot lub rekompensatę.

ARTYKUŁ 2.6

Wywłaszczenie¹

1. Żadna ze Stron, bezpośrednio lub pośrednio, nie nacjonalizuje, nie wywłaszcza lub nie obejmuje środkami mającymi skutki równoważne nacjonalizacji lub wywłaszczeniu (zwanym dalej „wywłaszczeniem”) inwestycji objętych niniejszą Umową dokonywanych przez inwestorów objętych niniejszą Umową pochodzących z drugiej Strony, chyba, że:

- a) dotyczy to celu publicznego;
- b) jest zgodne ze sprawiedliwością proceduralną;
- c) nie ma charakteru dyskryminacyjnego; oraz
- d) zaoferowano w zamian szybką, odpowiednią i skuteczną rekompensatę zgodnie z ust. 2.

2. Rekompensata powinna być na poziomie godziwej wartości rynkowej inwestycji objętej niniejszą Umową określonej niezwłocznie przed tym jak wywłaszczenie lub zbliżające się wywłaszczenie zostało podane do wiadomości publicznej, wraz z odsetkami opartymi na rozsądnych stopach rynkowych, które ustalono w warunkach rynkowych uwzględniając czas, jaki upłynął od momentu wywłaszczenia do terminu wypłaty rekompensaty. Taka rekompensata jest faktycznie możliwa do uzyskania, daje się swobodnie transferować zgodnie z art. 2.7 (Transfer) i jest dokonywana niezwłocznie.

---

¹ Dla większej przejrzystości należy zaznaczyć, że postanowienia niniejszego artykułu są interpretowane zgodnie z załącznikami 1 do 3.

Kryteria stosowane do ustalania godziwej wartości rynkowej mogą obejmować wartość przedsiębiorstwa kontynuującego działalność, wartość aktywów, w tym zadeklarowaną wartość podatkową rzeczowych aktywów trwałych, oraz, w stosownych przypadkach, inne kryteria.

3. Niniejszy artykuł nie ma zastosowania do wydawania obowiązkowych licencji przyznawanych w związku z prawami własności intelektualnej, w zakresie, w jakim takie wydawanie jest zgodne z Porozumieniem TRIPS.

4. Wszelkie środki dotyczące wyłączenia lub wyceny są przedmiotem kontroli dokonywanej, na wniosek zainteresowanych inwestorów objętych niniejszą Umową, przez organy sądowe lub inne niezależne podmioty pochodzące ze Strony wprowadzającej środek.

ARTYKUŁ 2.7

Transfer

1. Każda ze Stron zapewnia, aby wszelkie transfery odnoszące się do inwestycji objętej niniejszą Umową były dokonywane w walucie w pełni wymiennej bez ograniczeń lub opóźnień. Takie transfery obejmują:

- a) wkłady kapitałowe, takie jak środki podstawowe i dodatkowe na utrzymanie, rozwój lub rozbudowę inwestycji objętej niniejszą Umową;
- b) zyski, dywidendy, zyski kapitałowe i inne zwroty, przychody ze sprzedaży całej lub części inwestycji objętej niniejszą Umową albo z częściowej lub całkowitej likwidacji takiej inwestycji;
- c) odsetki, opłaty licencyjne, opłaty za zarządzanie i pomoc techniczną oraz inne opłaty;

- d) płatności dokonane w ramach umowy, której stroną jest inwestor objęty niniejszą Umową lub jego inwestycja objęta niniejszą Umową, w tym płatności dokonane zgodnie z umową pożyczki;
- e) przychody i inne wynagrodzenia personelu pochodzącego z zagranicy i pracującego przy inwestycji objętej niniejszą Umową;
- f) płatności dokonywane zgodnie z art. 2.6 (Wywłaszczenie) i art. 2.5 (Rekompensaty z tytułu strat);
- g) płatności powstające na mocy art. 3.18 (Orzeczenie).

2. Żadne z postanowień niniejszego artykułu nie jest interpretowane jako przeszkoda uniemożliwiająca Stronie stosowanie w sposób równy i niedyskryminacyjny swoich przepisów dotyczących:

- a) upadłości, niewypłacalności oraz ochrony praw wierzycieli;
- b) wydawania, handlu lub obrotu papierami wartościowymi, transakcjami typu futures, opcjami lub instrumentami pochodnymi;
- c) sprawozdań finansowych lub przechowywania dokumentacji dotyczącej transferów, w przypadku gdy są one konieczne w celu wspierania egzekwowania prawa lub organów regulacyjnych w dziedzinie finansów;
- d) przestępstw kryminalnych lub podlegających karze;
- e) zapewnienia zgodności z nakazami lub wyrokami wydanymi w postępowaniach sądowych lub administracyjnych.

f) ochrony socjalnej, publicznych emerytur lub obowiązkowych rachunków oszczędnościowych; lub

g) podatków.

3. Jeżeli w wyjątkowych okolicznościach związanych z poważnymi trudnościami w funkcjonowaniu polityki gospodarczej i pieniężnej lub polityki kursowej którejkolwiek ze Stron, bądź też zagrożenia takimi trudnościami, zainteresowana Strona może wprowadzić tymczasowe środki ochronne w odniesieniu do transferów. Środki takie są absolutnie niezbędne, okres ich obowiązywania nie przekracza w żadnym wypadku sześciu miesięcy¹ i nie stanowią one narzędzia służącego arbitralnemu lub nieuzasadnionemu wprowadzaniu różnic między Stroną a podmiotem niebędącym Stroną w podobnych sytuacjach.

Strona wprowadzająca środki ochronne informuje drugą Stronę niezwłocznie oraz przedstawia jak najszybciej harmonogram ich znoszenia.

4. W przypadku gdy Strona napotyka poważne trudności w zakresie bilansu płatniczego i finansów zagranicznych lub jest tym zagrożona, może wprowadzić lub utrzymać środki ograniczające w odniesieniu do transferów związanych z inwestycjami.

---

¹ Stosowanie środków ochronnych można rozszerzyć poprzez ich formalne ponowne wprowadzenie w przypadku dalszego występowania wyjątkowych okoliczności i po poinformowaniu drugiej Strony o wdrożeniu proponowanego formalnego ponownego wprowadzenia.

5. Strony dokładają starań, by uniknąć stosowania środków ograniczających, o których mowa w ust. 4. Wszelkie środki ograniczające wprowadzone lub utrzymywane zgodnie z ust. 4 są niedyskryminujące, obowiązują przez ograniczony czas i nie wykraczają poza to, co jest konieczne do naprawienia sytuacji w zakresie bilansu płatniczego i finansów zagranicznych. Są one zgodne odpowiednio z warunkami określonymi w Porozumieniu z Marrakeszu ustanawiającym Światową Organizację Handlu, sporządzonym w Marrakeszu w dniu 15 kwietnia 1994 r. (zwanym dalej „Porozumieniem WTO”) i ze statutem Międzynarodowego Funduszu Walutowego.

6. Każda Strona utrzymująca lub wprowadzająca środki ograniczające zgodnie z ust. 4 lub zmiany do nich, niezwłocznie powiadamia drugą Stronę o takich działaniach.

7. W przypadku przyjęcia lub utrzymywania ograniczeń zgodnie z ust. 4 niezwłocznie odbywają się konsultacje w ramach Komitetu. Konsultacje takie poddadzą ocenie sytuację bilansu płatniczego zainteresowanej Strony oraz ograniczenia wprowadzone i utrzymywane zgodnie z ust. 4, mając na względzie takie czynniki jak, między innymi:

- a) istota i zakres trudności w zakresie bilansu płatniczego i finansów zagranicznych;
- b) zewnętrzne warunki gospodarcze i handlowe; lub
- c) alternatywne środki naprawcze, które mogą być dostępne.

Konsultacje dotyczą zgodności wszelkich środków ograniczających z ust. 4 i 5. Uwzględnia się wszystkie dane statystyczne oraz inne przedłożone przez Międzynarodowy Fundusz Walutowy (zwany dalej „MFW”) odnoszące się do walut obcych, rezerw monetarnych oraz bilansu płatniczego, a wnioski opiera się na ocenie MFW dotyczącej sytuacji bilansu płatniczego i finansów zagranicznych Strony, której to dotyczy.

ARTYKUŁ 2.8

Subrogacja

Jeżeli Strona lub agencja działająca w imieniu Strony dokonuje płatności na rzecz któregokolwiek z jej inwestorów w ramach gwarancji, polisy ubezpieczeniowej lub innej formy odszkodowania, do której się zobowiązała lub którą przyznała w odniesieniu do inwestycji, druga Strona uznaje subrogację lub transfer wszystkich praw lub tytułów lub cesję wszelkich roszczeń dotyczących takiej inwestycji. Strona lub agencja ma prawo do egzekwowania praw lub roszczeń objętych cesją lub subrogacją w takim samym zakresie jak miało to miejsce w przypadku pierwotnych praw lub roszczeń inwestora. Takie prawa objęte subrogacją mogą być egzekwowane przez Stronę lub agencję lub inwestora, jeżeli Strona lub agencja na to zezwoli.

ROZDZIAŁ TRZECI

ROZSTRZYGANIE SPORÓW

SEKCJA A

ROZSTRZYGANIE SPORÓW MIĘDZY INWESTORAMI A STRONAMI

ARTYKUŁ 3.1

Zakres i definicje

1. Niniejsza sekcja ma zastosowanie do sporów między skarżącym pochodzącym z terytorium jednej Strony a drugą Stroną w zakresie traktowania¹, które rzekomo narusza postanowienia rozdziału drugiego (Ochrona inwestycji), a naruszenie to powoduje domniemaną stratę lub szkodę dla skarżącego lub jego lokalnie utworzonego przedsiębiorstwa.
2. Jeżeli nie określono inaczej, do celów niniejszej sekcji:
  - a) „strony sporu” oznaczają skarżącego i pozwanego;

---

¹ Strony zgadzają się co do tego, że „traktowanie” może obejmować zaniechanie działania.

- b) „skarżący” oznacza inwestora Strony, który zamierza złożyć lub złożył skargę na podstawie niniejszej sekcji:
- (i) działając we własnym imieniu; lub
  - (ii) działając w imieniu lokalnie utworzonego przedsiębiorstwa, jak określono w lit. c), które jest jego własnością lub które kontroluje¹;
- c) „lokalnie utworzone przedsiębiorstwo” oznacza osobę prawną znajdującą się w posiadaniu lub kontrolowaną² przez inwestora jednej Strony, utworzoną na terytorium drugiej Strony;
- d) „Strona niebędąca stroną sporu” oznacza Singapur, w przypadku gdy pozywane są Unia lub państwo członkowskie Unii Europejskiej; lub Unię, w przypadku gdy pozwanym jest Singapur;
- e) „pozwany” oznacza Singapur; lub w przypadku Strony UE, Unię albo państwo członkowskie Unii, zgodnie z powiadomieniem na mocy art. 3.5 (Zawiadomienie o zamiarze); oraz

---

¹ Aby uniknąć wątpliwości należy zaznaczyć, że ust. 2 lit. b) odzwierciedla uzgodnienie Stron dotyczące traktowania lokalnie utworzonego przedsiębiorstwa jako obywatela drugiej Umawiającej się Strony do celów art. 25 ust. 2 lit. b) Konwencji w sprawie rozstrzygania sporów inwestycyjnych między państwami a obywatelami innych państw z dnia 18 marca 1965 r.

² Osoba prawna:

- a) znajduje się w posiadaniu osób fizycznych lub prawnych drugiej Strony, jeśli ponad 50 % udziałów w jej kapitale jest w posiadaniu osób fizycznych lub prawnych pochodzących z drugiej Strony;
- b) znajduje się pod kontrolą osób fizycznych lub prawnych drugiej Strony, jeżeli osoby fizyczne lub prawne mają uprawnienia do powołania większości zarządu albo mogą w inny uprawniony sposób kierować jej działaniami;

- f) „finansowanie przez osoby trzecie” oznacza wszelkie finansowanie zapewnione przez osobę fizyczną lub prawną, która nie jest stroną sporu, ale która zawiera umowę ze stroną sporu w celu pokrycia części lub całości kosztów postępowania w zamian za akcje lub inne udziały w korzyściach lub potencjalnych korzyściach pochodzących z postępowania, do którego strony sporu mogą stać się uprawnione, lub w formie darowizny lub dotacji.

ARTYKUŁ 3.2

Polubowne rozstrzygnięcie sporu

Każdy spór powinien, w najszerszym możliwym zakresie, zostać rozwiązany polubownie poprzez negocjacje oraz, jeżeli jest to możliwe, przed złożeniem wniosku o konsultacje na podstawie art. 3.3 (Konsultacje). Polubowne rozstrzygnięcie sporu może zostać uzgodnione na każdym etapie, również po rozpoczęciu postępowania w ramach rozstrzygania sporów rozpoczętych na podstawie niniejszej sekcji.

ARTYKUŁ 3.3

Konsultacje

1. Jeżeli spór nie może zostać rozstrzygnięty w sposób przewidziany w art. 3.2 (Polubowne rozstrzygnięcie sporu), skarżący, pochodzący z terytorium jednej Strony, zarzucający naruszenie postanowień rozdziału drugiego (Ochrona inwestycji) może przedłożyć wniosek o konsultacje drugiej Stronie.

2. Wniosek o konsultacje zawiera następujące informacje:
  - a) imię, nazwisko i adres skarżącego oraz, w przypadku gdy wniosek jest przedkładany w imieniu lokalnie utworzonego przedsiębiorstwa, nazwę i adres oraz miejsce uzyskania zdolności prawnej lokalnie utworzonego przedsiębiorstwa;
  - b) postanowienia rozdziału drugiego (Ochrona inwestycji), które zostały rzekomo naruszone;
  - c) prawną i merytoryczną podstawę sporu, w tym traktowanie, które rzekomo naruszyło postanowienia rozdziału drugiego (Ochrona inwestycji); oraz
  - d) przewidywaną rekompensatę oraz oszacowaną stratę lub szkodę poniesioną rzekomo przez skarżącego lub jego lokalnie utworzone przedsiębiorstwo z powodu wymienionego naruszenia.

3. Wniosek o konsultacje jest przedkładany:
  - a) w ciągu 30 miesięcy od dnia, w którym skarżący lub, w odpowiednim przypadku, lokalnie utworzone przedsiębiorstwo po raz pierwszy posiadli lub powinni byli posiadać wiedzę o postępowaniu rzekomo naruszającym postanowienia rozdziału drugiego (Ochrona inwestycji); lub

b) w przypadku gdy złożono odwołanie na poziomie lokalnym, gdy upłynął już termin, o którym mowa w lit. a), w okresie jednego roku od dnia, w którym skarżący lub, w odpowiednim przypadku, lokalnie utworzone przedsiębiorstwo wycofa odwołanie złożone na poziomie lokalnym; oraz, w każdym przypadku, nie później niż w ciągu 10 lat od dnia, w którym skarżący lub, w odpowiednim przypadku, jego lokalnie utworzone przedsiębiorstwo po raz pierwszy posiadli lub powinni byli posiadać wiedzę o postępowaniu rzekomo naruszającym postanowienia rozdziału drugiego (Ochrona inwestycji).

4. Jeżeli skarżący nie przedłożył skargi na podstawie art. 3.6 (Przedkładanie skargi do Trybunału) w okresie osiemnastu miesięcy od złożenia wniosku o konsultacje, uznaje się, że skarżący wycofał swój wniosek o konsultacje i jakiegokolwiek zawiadomienie o zamiarze oraz zrezygnował z prawa do wniesienia skargi. Okres ten może zostać przedłużony za porozumieniem stron zaangażowanych w konsultacje.

5. Terminy, o których mowa w ust. 3 i 4, nie powodują niedopuszczalności skargi, jeżeli skarżący może wykazać, że niezłożenie wniosku o konsultacje lub nieprzedłożenie skargi, w zależności od przypadku, wynika z braku możliwości podjęcia kroków przez skarżącego spowodowanego działaniami celowo podjętymi przez drugą Stronę, pod warunkiem że skarżący podjął działania, gdy tylko mógł je racjonalnie podjąć.

6. Jeżeli wniosek o konsultacje dotyczy rzekomego naruszenia niniejszej Umowy przez Unię lub przez jakiegokolwiek państwo członkowskie Unii, zostaje on przesłany do Unii.

7. Strony sporu mogą przeprowadzać konsultacje w drodze wideokonferencji lub, w stosownych przypadkach, za pomocą innych środków, np. w przypadku, gdy inwestor jest małym lub średnim przedsiębiorstwem.

ARTYKUŁ 3.4

Mediacja i alternatywne metody rozwiązywania sporów

1. Strony sporu mogą w każdym momencie, w tym przed dostarczeniem zawiadomienia o zamiarze, zgodzić się na mediację.
2. Przeprowadzenie mediacji jest dobrowolne i pozostaje bez uszczerbku dla sytuacji prawnej każdej ze stron sporu.
3. Przeprowadzenie mediacji może być regulowane zasadami ustalonymi w załączniku 6 (Mechanizm mediacji w przypadku sporów między inwestorami a Stronami) lub innymi zasadami uzgodnionymi przez strony sporu. Każdy termin, o którym mowa w załączniku 6 (Mechanizm mediacji w przypadku sporów między inwestorami a Stronami), może być zmieniony za obopólnym porozumieniem stron sporu.
4. Mediator jest wyznaczany za porozumieniem stron sporu lub zgodnie z art. 3 (Wybór mediatora) załącznika 6 (Mechanizm mediacji w przypadku sporów między inwestorami a Stronami). Mediatorzy muszą spełniać wymogi załącznika 7 (Kodeks postępowania Członków Trybunału, Trybunału Apelacyjnego i mediatorów).
5. Strony sporu dokładają starań, by osiągnąć wspólnie uzgodnione rozwiązanie w ciągu sześćdziesięciu dni od daty wyznaczenia mediatora.

6. Jeżeli strony sporu uzgodniły, że przeprowadzą mediację, art. 3.3 (Konsultacje) ust. 3 i 4 nie ma zastosowania między dniem, w którym uzgodniono przeprowadzenie mediacji, a terminem przypadającym trzydzieści dni po dniu, w którym jedna ze stron sporu podejmie decyzję o zakończeniu mediacji w drodze pisma przesłanego mediatorowi i drugiej stronie sporu.

7. Postanowienia niniejszego artykułu nie wykluczają możliwości zastosowania przez strony sporu alternatywnych metod rozstrzygania sporu.

ARTYKUŁ 3.5

Zawiadomienie o zamiarze

1. Jeżeli spór nie może zostać rozstrzygnięty w terminie trzech miesięcy od przedłożenia wniosku o konsultacje, skarżący może dostarczyć zawiadomienie o zamiarze, w którym wskazuje się na piśmie zamiar skarżącego dotyczący przedłożenia skargi w celu rozstrzygnięcia sporu i które zawiera następujące informacje:

- a) imię, nazwisko i adres skarżącego oraz, w przypadku gdy wniosek jest przedkładany w imieniu lokalnie utworzonego przedsiębiorstwa, nazwę i adres oraz miejsce uzyskania zdolności prawnej lokalnie utworzonego przedsiębiorstwa;
- b) postanowienia rozdziału drugiego (Ochrona inwestycji), które zostały rzekomo naruszone;
- c) prawną i merytoryczną podstawę sporu, w tym traktowanie, które rzekomo naruszyło postanowienia rozdziału drugiego (Ochrona inwestycji); oraz

- d) przewidywaną rekompensatę oraz oszacowaną stratę lub szkodę poniesioną rzekomo przez skarżącego lub jego lokalnie utworzone przedsiębiorstwo z powodu wymienionego naruszenia.

Zawiadomienie o zamiarze jest przesyłane do Unii lub do Singapuru, zależnie od przypadku.

2. Jeżeli zawiadomienie o zamiarze zostało przesłane do Unii, Unia ustala pozwanego w okresie dwóch miesięcy od daty otrzymania zawiadamiania. Unia niezwłocznie informuje skarżącego o tym ustaleniu, a na tej podstawie skarżący może przedłożyć skargę zgodnie z art. 3.6 (Przedkładanie skargi do Trybunału).

3. Jeżeli ustalenie pozwanego nie zostało dokonane zgodnie z ust. 2, zastosowanie mają następujące zasady:

- a) jeżeli w zawiadomieniu o zamiarze wskazano wyraźnie traktowanie stosowane przez państwo członkowskie Unii, dane państwo członkowskie działa jako pozwany;
- b) jeżeli w zawiadomieniu o zamiarze wskazano jakiegokolwiek traktowanie stosowane przez instytucję, organ lub agencję Unii, Unia działa jako pozwany.

4. Jeżeli Unia albo państwo członkowskie działa jako pozwany, ani Unia, ani zainteresowane państwo członkowskie nie ocenia dopuszczalności skargi, lub w inny sposób nie ocenia, że skarga lub orzeczenie są bezpodstawne lub nieważne w oparciu o argument, że właściwym pozwanym powinna być lub powinna była być Unia, a nie państwo członkowskie lub odwrotnie.

5. Dla większej przejrzystości żadne z postanowień niniejszej Umowy lub obowiązujących zasad rozstrzygania sporów nie uniemożliwia wymiany między Unią i państwem członkowskim dotyczącej wszystkich informacji na temat sporu.

ARTYKUŁ 3.6

Przedkładanie skargi do Trybunału

1. Nie wcześniej niż trzy miesiące od daty zawiadomienia o zamiarze, dostarczonego zgodnie z art. 3.5 (Zawiadomienie o zamiarze), skarżący może przedłożyć skargę do Trybunału na podstawie jednej z następujących zasad rozstrzygania sporów¹:

- a) Konwencji w sprawie rozstrzygania sporów inwestycyjnych między państwami a obywatelami innych państw z dnia 18 marca 1965 r. (zwanej dalej „konwencją ICSID”), pod warunkiem, że zarówno pozwany, jak i państwo skarżącego, są stronami konwencji ICSID;

---

¹ Dla większej przejrzystości:

- a) zasady odpowiednich mechanizmów rozstrzygania sporów mają zastosowanie z zastrzeżeniem szczegółowych zasad ustanowionych w niniejszej sekcji oraz są uzupełniane decyzjami przyjętymi na podstawie art. 4.1 (Komitet) ust. 4 lit. g); oraz
- b) skargi, w przypadku których reprezentant przedkłada skargę w imieniu grupy składającej się z nieokreślonej liczby nieznanych skarżących oraz zamierza przeprowadzić postępowanie, reprezentując interesy takich skarżących oraz podejmując wszystkie decyzje dotyczące skargi w ich imieniu, nie są dopuszczalne.

- b) konwencji ICSID zgodnie z zasadami dotyczącymi dodatkowego mechanizmu zarządzania postępowaniami przez Sekretariat Międzynarodowego Centrum Rozstrzygania Sporów Inwestycyjnych (zwanymi dalej „zasadami dotyczącymi dodatkowego mechanizmu zarządzania ICSID”), pod warunkiem, że albo pozwany albo państwo skarżące są stroną konwencji ICSID¹;
- c) zasadami arbitrażu Komisji Narodów Zjednoczonych do spraw Międzynarodowego Prawa Handlowego (UNCITRAL); lub
- d) wszelkimi innymi zasadami, jeśli zgodzą się na to strony sporu.

2. W ust. 1 niniejszego artykułu określono warunki wyrażenia zgody pozwanego na przedłożenie skargi na podstawie niniejszej sekcji. Uznaje się, że zgoda na podstawie ust. 1 oraz przedłożenie skargi na podstawie niniejszej sekcji spełniają wymogi:

- a) rozdziału II konwencji ICSID oraz zasad dotyczących dodatkowego mechanizmu zarządzania ICSID, w zakresie pisemnej zgody stron sporu; oraz
- b) artykułu II Konwencji o uznawaniu i wykonywaniu zagranicznych orzeczeń arbitrażowych, sporządzonej w Nowym Jorku w dniu 10 czerwca 1958 r. (zwanej dalej „konwencją z Nowego Jorku”) w zakresie „zgody na piśmie”.

---

¹ Do celów lit. a) i b), pojęcie „państwa” obejmuje również Unię, jeżeli Unia przystąpi do konwencji ICSID.

ARTYKUŁ 3.7

Warunki przedkładania skargi

1. Skarga może zostać przedłożona zgodnie z niniejszą sekcją, tylko jeżeli:
  - a) przedłożeniu skargi towarzyszy pisemna zgoda skarżącego na rozstrzygnięcie sporu zgodnie z procedurami określonymi w niniejszej sekcji oraz wskazanie przez skarżącego jednego z mechanizmów rozstrzygania sporów, o których mowa w art. 3.6 ust. 1 (Przedkładanie skargi do Trybunału), jako zasad rozstrzygania sporów;
  - b) upłynęło przynajmniej sześć miesięcy od przedłożenia wniosku o konsultacje zgodnie z art. 3.3 (Konsultacje) i upłynęły przynajmniej trzy miesiące od przedłożenia zawiadomienia o zamiarze na podstawie art. 3.5 (Zawiadomienie o zamiarze);
  - c) wniosek o konsultacje oraz zawiadomienie o zamiarze przedłożone przez skarżącego spełniają warunki wskazane odpowiednio w art. 3.3 (Konsultacje) ust. 2 oraz w art. 3.5 (Zawiadomienie o zamiarze) ust. 1;
  - d) prawna i merytoryczna podstawa sporu była wcześniej przedmiotem konsultacji na podstawie art. 3.3 (Konsultacje);
  - e) wszystkie skargi wymienione podczas przedkładania skargi zgodnie z art. 3.6 (Przedkładanie skargi do Trybunału) opierają się na traktowaniu określonym w zawiadomieniu o zamiarze zgodnie z art. 3.5 (Zawiadomienie o zamiarze);

- f) skarżący:
- (i) wycofuje wszelkie nierozpatrzone skargi przedłożone do Trybunału lub do dowolnego krajowego lub międzynarodowego sądu lub trybunału na podstawie prawa krajowego lub międzynarodowego, dotyczące tego samego traktowania rzekomo naruszającego postanowienia rozdziału drugiego (Ochrona inwestycji);
  - (ii) oświadcza, że nie przedłoży takiej skargi w przyszłości; oraz
  - (iii) deklaruje, że nie będzie egzekwować żadnych orzeczeń wydanych na podstawie niniejszej sekcji, zanim takie orzeczenie nie stanie się prawomocne i nie będzie dążyć do apelacji, rewizji, uchylenia, unieważnienia lub zmiany orzeczenia ani nie będzie wszczynać innej podobnej procedury przed międzynarodowym bądź krajowym sądem lub trybunałem, w odniesieniu do orzeczenia wydanego na podstawie niniejszej sekcji.

2. Do celów ust. 1 lit. f) termin „skarżący” odnosi się do inwestora i, tam gdzie stosowane, do lokalnie utworzonego przedsiębiorstwa. Ponadto do celów ust. 1 lit. f) ppkt (i) termin „skarżący” obejmuje wszelkie osoby, które bezpośrednio lub pośrednio posiadają udziały własnościowe dotyczące inwestora lub są kontrolowane przez inwestora lub, tam gdzie stosowane, do lokalnie utworzonego przedsiębiorstwa.

3. Na wniosek pozwanego Trybunał stwierdza brak swojej właściwości, jeżeli skarżący nie spełnia wymogów lub nie składa oświadczeń, o których mowa w ust. 1 i 2.

4. Postanowienia ust. 1 lit. f) nie uniemożliwiają skarżącemu poszukiwania tymczasowych środków ochrony poprzez odwołanie się do sądów lub trybunałów administracyjnych pozwanego przed wszczęciem lub podczas postępowania na jakimkolwiek forum rozstrzygania sporów, o których mowa w art. 3.6 (Przedkładanie skargi do Trybunału). Do celów niniejszego artykułu tymczasowe środki ochrony mają na celu wyłącznie ochronę praw i interesów skarżącego i nie pociągają za sobą wypłaty odszkodowania lub rozwiązania kwestii będącej przedmiotem sporu.

5. Dla większej przejrzystości, Trybunał stwierdza brak swojej właściwości, jeżeli spór powstał lub mógł najprawdopodobniej powstać w czasie, gdy skarżący nabył własność inwestycji będącej przedmiotem sporu lub prawo do jej kontroli, a Trybunał ustalił na podstawie faktów, że skarżący nabył własność takiej inwestycji lub prawo do jej kontroli w wyłącznym celu przedłożenia skargi na podstawie niniejszej sekcji. Powyższa kwestia pozostaje bez uszczerbku dla innych zastrzeżeń jurysdykcyjnych, które mogłyby zostać zgłoszone przez Trybunał.

ARTYKUŁ 3.8

Finansowanie przez osoby trzecie

1. Każda strona sporu korzystająca z finansowania przez osoby trzecie przekazuje drugiej stronie sporu i Trybunałowi nazwę i adres osoby trzeciej udzielającej finansowania.

2. Powiadomienia takiego dokonuje się w momencie złożenia skargi lub niezwłocznie po tym, jak finansowanie przez osoby trzecie zostanie uzgodnione, przekazane lub przyznane, stosownie do przypadku.

ARTYKUŁ 3.9

Trybunał Pierwszej Instancji

1. Trybunał Pierwszej Instancji („Trybunał”) zostaje niniejszym utworzony do rozpatrywania skarg złożonych na podstawie art. 3.6 (Przedkładanie skargi do Trybunału).
2. Komitet, po wejściu w życie niniejszej Umowy, mianuje sześciu Członków Trybunału. Do celów takiego mianowania:
  - a) Strona UE nominuje dwóch Członków;
  - b) Singapur nominuje dwóch Członków; oraz
  - c) Strona UE i Singapur nominują wspólnie dwóch Członków, którzy nie są obywatelami żadnego państwa członkowskiego Unii ani Singapuru.
3. Komitet może zadecydować o zwiększeniu lub zmniejszeniu liczby Członków o liczbę będącą wielokrotnością liczby trzy. Powołanie dodatkowych Członków odbywa się na takich samych zasadach, jak określono w ust. 2.
4. Członkowie posiadają kwalifikacje wymagane w swoich państwach do powołania na stanowisko sędziego lub są prawnikami o uznanej kompetencji. Posiadają oni specjalistyczną wiedzę lub doświadczenie z zakresu międzynarodowego prawa publicznego. Zaleca się, by członkowie Trybunału posiadali wiedzę fachową, w szczególności w zakresie międzynarodowego prawa inwestycyjnego, międzynarodowego prawa handlowego, lub rozstrzygania sporów związanych z międzynarodowymi umowami inwestycyjnymi lub handlowymi.

5. Członkowie są mianowani na ośmioletnią kadencję. Jednakże w przypadku trzech z sześciu osób powołanych niezwłocznie po wejściu w życie niniejszej Umowy, wskazanych w drodze losowania, kadencję wydłuża się do dwunastu lat. Kadencja Członka może zostać odnowiona decyzją Komisji po jej wygaśnięciu. Powstające wakaty będą uzupełniane w miarę ich pojawiania się. Osoba wyznaczona do zastąpienia osoby, której kadencja nie wygasła, będzie sprawować urząd przez okres, jaki pozostał do końca kadencji jej poprzednika. Osoba, która odbywa służbę w składzie Trybunału, w chwili upływu swojej kadencji może za zgodą Prezesa Trybunału kontynuować pełnienie służby w tym składzie do czasu zamknięcia postępowań w tym składzie i, wyłącznie do tego celu, będzie w dalszym ciągu uznawana za Członka Trybunału.

6. Istnieją stanowiska Prezesa i Wiceprezesa Trybunału, którzy są odpowiedzialni za kwestie organizacyjne. Są oni mianowani na czteroletnią kadencję i są losowani spośród Członków, którzy zostali mianowani zgodnie z ust. 2 lit. c). Pełnią oni służbę w systemie rotacyjnym, w kolejności ustalonej w drodze losowania przez przewodniczącego Komitetu. Wiceprezes zastępuje Prezesa, gdy ten nie jest dostępny.

7. Trybunał rozpatruje sprawy w składach złożonych z trzech Członków, z których każdy został mianowany zgodnie z, odpowiednio, ust. 2 lit. a), lit. b) i lit. c). Składowi przewodniczy Członek, który został mianowany zgodnie z ust. 2 lit. c).

8. W terminie 90 dni od złożenia skargi na podstawie art. 3.6 (Przedkładanie skargi do Trybunału), Prezes Trybunału rotacyjnie powołuje Członków będących częścią składu Trybunału rozpatrującego sprawę, zapewniając, by każdy skład wybierany był losowo i w sposób nieprzewidywalny, dając przy tym wszystkim Członkom równe szanse orzekania.

9. Niezależnie od postanowień ust. 7, strony sporu mogą uzgodnić, że sprawa powinna być rozpatrywana przez jednego Członka. Członek ten jest wybierany przez Prezesa Trybunału spośród tych Członków, którzy zostali mianowani zgodnie z ust. 2 lit. c). Pozwany przychylnie rozpatruje taką propozycję skarżącego, zwłaszcza jeżeli skarżący jest małym lub średnim przedsiębiorstwem lub jeżeli rekompensata albo szkoda objęta skargą jest stosunkowo niewielka. Wniosek taki należy złożyć równocześnie ze skargą składaną zgodnie z art. 3.6 (Przedkładanie skargi do Trybunału).

10. Trybunał ustala własne procedury robocze.

11. Członkowie Trybunału zapewniają swoją dostępność i zdolność do pełnienia funkcji określonych w niniejszej sekcji.

12. Aby zapewnić ich dostępność, Członkowie otrzymują miesięczne wynagrodzenie za gotowość do służby, ustalone przez Komitet w drodze decyzji. Prezes Trybunału i, w stosownych przypadkach, Wiceprezes, pobiera wynagrodzenie w wysokości wynagrodzenia ustalonego na podstawie art. 3.10 ust. 11 (Trybunał Apelacyjny) za każdy dzień pracy polegający na wypełnianiu funkcji Prezesa Trybunału na podstawie niniejszej sekcji.

13. Wynagrodzenie za gotowość do służby oraz dzienne wynagrodzenie Prezesa lub Wiceprezesa Trybunału podczas wykonywania zadań Prezesa Trybunału na podstawie niniejszej sekcji jest wpłacane w równych częściach przez obie Strony na rachunek zarządzany przez Sekretariat ICSID. W przypadku niedokonania przez jedną ze Stron wpłaty wynagrodzenia za gotowość do służby lub dziennego wynagrodzenia, druga Strona może zdecydować o uiszczeniu tej płatności. Wszelkie takie zaległe płatności pozostają należne, z naliczeniem odpowiednich odsetek.

14. O ile Komisja nie przyjmie decyzji zgodnie z ust. 15, kwoty innych honorariów i kosztów Członków w ramach składu Trybunału są określone na podstawie artykułu 14 ust. 1 rozporządzeń administracyjnych i finansowych konwencji ICSID obowiązujących w dniu złożenia skargi i rozdzielane przez Trybunał pomiędzy strony sporu zgodnie z postanowieniami art. 3.21 (Koszty).

15. Wynagrodzenie za gotowość do służby oraz inne wynagrodzenia i wydatki mogą zostać trwale przekształcone decyzją Komisji w regularne wynagrodzenie. W takim przypadku Członkowie pełnią swoje funkcje w pełnym wymiarze czasu pracy, a Komitet ustala ich wynagrodzenia i związane z nimi kwestie organizacyjne. W takim przypadku Członkowie nie mogą wykonywać żadnej innej zarobkowej lub niezarobkowej działalności zawodowej, chyba że w drodze wyjątku wyrazi na to zgodę Prezes Trybunału.

16. Sekretariat ICSID pełni funkcję sekretariatu Trybunału i zapewnia mu odpowiednie wsparcie. Wydatki na ten cel są rozdzielane przez Trybunał pomiędzy strony sporu zgodnie z postanowieniami art. 3.21 (Koszty).

ARTYKUŁ 3.10

Trybunał Apelacyjny

1. Niniejszym ustanowiony zostaje stały Trybunał Apelacyjny, którego zadaniem jest rozpatrywanie odwołań od tymczasowych orzeczeń wydanych przez Trybunał.

2. Komitet, po wejściu w życie niniejszej Umowy, mianuje sześciu Członków Trybunału Apelacyjnego. Do celów takiego mianowania:

- a) Strona UE nominuje dwóch Członków;
- b) Singapur nominuje dwóch Członków; oraz
- c) Strona UE i Singapur nominują wspólnie dwóch Członków, którzy nie są obywatelami żadnego państwa członkowskiego Unii ani Singapuru.

3. Komitet może zadecydować o zwiększeniu lub zmniejszeniu liczby Członków Trybunału Apelacyjnego o liczbę będącą wielokrotnością liczby trzy. Powołanie dodatkowych Członków odbywa się na takich samych zasadach, jak określono w ust. 2.

4. Członkowie Trybunału Apelacyjnego posiadają kwalifikacje wymagane w swoich państwach do powołania na najwyższe stanowiska sędziego lub są prawnikami o uznanej kompetencji. Posiadają oni specjalistyczną wiedzę lub doświadczenie z zakresu międzynarodowego prawa publicznego. Zaleca się, by członkowie Trybunału posiadali wiedzę fachową, w szczególności w zakresie międzynarodowego prawa inwestycyjnego, międzynarodowego prawa handlowego, lub rozstrzygania sporów związanych z międzynarodowymi umowami inwestycyjnymi lub handlowymi.

5. Członkowie Trybunału Apelacyjnego są mianowani na ośmioletnią kadencję. Jednakże w przypadku trzech z sześciu osób powołanych niezwłocznie po wejściu w życie niniejszej Umowy, wskazanych w drodze losowania, kadencję wydłuża się do dwunastu lat. Kadencja Członka może zostać odnowiona decyzją Komisji po jej wygaśnięciu. Powstające wakaty będą uzupełniane w miarę ich pojawiania się. Osoba wyznaczona do zastąpienia osoby, której kadencja nie wygasła, będzie sprawować urząd przez okres, jaki pozostał do końca kadencji jej poprzednika. Osoba, która odbywa służbę w składzie Trybunału Apelacyjnego, w chwili upływu swojej kadencji może za zgodą Prezesa Trybunału Apelacyjnego kontynuować pełnienie służby w tym wydziale do czasu zamknięcia postępowań w tym wydziale i, wyłącznie do tego celu, będzie w dalszym ciągu uznawana za Członka Trybunału Apelacyjnego.

6. Istnieją stanowiska Prezesa i Wiceprezesa Trybunału Apelacyjnego, którzy są odpowiedzialni za kwestie organizacyjne. Są oni mianowani na czteroletnią kadencję i są losowani spośród Członków Trybunału Apelacyjnego, którzy zostali mianowani zgodnie z ust. 2 lit. c). Pełnią oni służbę w systemie rotacyjnym, w kolejności ustalonej w drodze losowania przez przewodniczącego Komitetu. Wiceprezes zastępuje Prezesa, gdy ten nie jest dostępny.

7. Trybunał Apelacyjny rozpatruje sprawy w składach złożonych z trzech Członków, z których każdy został mianowany zgodnie z, odpowiednio, ust. 2 lit. a), lit. b) i lit. c). Składowi przewodniczy Członek, który został mianowany zgodnie z ust. 2 lit. c).

8. Prezes Trybunału Apelacyjnego rotacyjnie powołuje Członków będących częścią składu Trybunału Apelacyjnego rozpatrującego apelację, zapewniając, by każdy skład wybierany był losowo i w sposób nieprzewidywalny, dając przy tym wszystkim Członkom równe szanse orzekania.

9. Trybunał Apelacyjny ustala własne procedury robocze.

10. Członkowie Trybunału Apelacyjnego zapewniają swoją dostępność i zdolność do pełnienia funkcji określonych w niniejszej sekcji.

11. Aby zapewnić ich dostępność, Członkowie otrzymują miesięczne wynagrodzenie za gotowość do służby i wynagrodzenie za każdy dzień przepracowany w funkcji Członka, ustalone przez Komitet w drodze decyzji. Prezes Trybunału Apelacyjnego i, w stosownych przypadkach, Wiceprezes, pobiera wynagrodzenie za każdy dzień pracy polegający na wypełnianiu funkcji Prezesa Trybunału Apelacyjnego na podstawie niniejszej sekcji.

12. Wynagrodzenie za gotowość do służby oraz dzienne wynagrodzenie Prezesa lub Wiceprezesa Trybunału Apelacyjnego podczas wykonywania zadań Prezesa Trybunału Apelacyjnego na podstawie niniejszej sekcji jest wpłacane w równych częściach przez obie Strony na rachunek zarządzany przez Sekretariat ICSID. W przypadku niedokonania przez jedną ze Stron wpłaty wynagrodzenia za gotowość do służby lub dziennego wynagrodzenia, druga Strona może zdecydować o uiszczeniu tej płatności. Wszelkie takie zaległe płatności pozostają należne, z naliczeniem odpowiednich odsetek.

13. Wynagrodzenie za gotowość do służby oraz dzienne wynagrodzenia mogą zostać trwale przekształcone decyzją Komisji w regularne wynagrodzenie. W takim przypadku Członkowie Trybunału Apelacyjnego pełnią swoje funkcje w pełnym wymiarze czasu pracy, a Komitet ustala ich wynagrodzenia i związane z nimi kwestie organizacyjne. W takim przypadku Członkowie Trybunału Apelacyjnego nie mogą wykonywać żadnej innej zarobkowej lub niezarobkowej działalności zawodowej, chyba że w drodze wyjątku wyrazi na to zgodę Prezes Trybunału Apelacyjnego.

14. Sekretariat ICSID pełni funkcję sekretariatu Trybunału Apelacyjnego i zapewnia mu odpowiednie wsparcie. Wydatki na ten cel są rozdzielane przez Trybunał pomiędzy strony sporu zgodnie z postanowieniami art. 3.21 (Koszty).

ARTYKUŁ 3.11

Etyka

1. Członkowie Trybunału i Trybunału Apelacyjnego są wybierani spośród osób, których niezależność jest niekwestionowana. Nie mogą być oni powiązani z żadnym rządem¹, a w szczególności nie przyjmują instrukcji od żadnego rządu lub organizacji w sprawach związanych ze sporem. Nie uczestniczą oni w rozpatrywaniu żadnej sprawy, która powodowałaby bezpośrednio lub pośrednio konflikt interesów. Muszą oni przy tym spełniać wymogi załącznika 7 (Kodeks postępowania Członków Trybunału, Trybunału Apelacyjnego i mediatorów). Ponadto, po mianowaniu, wstrzymują się oni od działania w charakterze pełnomocnika, wyznaczonego przez stronę eksperta lub wyznaczonego przez stronę świadka w jakimkolwiek toczącym się lub nowym sporze dotyczącym ochrony inwestycji w ramach niniejszej lub innej umowy lub prawa krajowego.
2. Jeżeli strona sporu uważa, że Członek znajduje się w sytuacji konfliktu interesów, przesyła zawiadomienie o sprzeciwie wobec mianowania tego Członka odpowiednio do Prezesa Trybunału lub Prezesa Trybunału Apelacyjnego. Zawiadomienie o sprzeciwie należy przesłać w terminie 15 dni od daty przekazania stronie sporu składu Trybunału lub Trybunału Apelacyjnego lub w ciągu 15 dni od daty faktycznego uzyskania przez stronę sporu odpowiednich informacji, jeżeli racjonalnie nie mogły być one znane w momencie ustanowienia składu. Zawiadomienie o sprzeciwie zawiera uzasadnienie sprzeciwu.

---

¹ Dla większej pewności należy zaznaczyć, że sam fakt otrzymywania przez osobę dochodów z sektora instytucji rządowych lub bycia wcześniej zatrudnionym przez administrację rządową lub posiadania związku rodzinnego z osobą, która uzyskuje dochody z sektora instytucji rządowych, nie sprawia, że dana osoba nie spełnia wymaganych warunków.

3. Jeżeli w terminie 15 dni od dnia zawiadomienia o sprzeciwie, Członek, którego dotyczy sprzeciw, podjął decyzję o nieskładaniu rezygnacji ze składu, odpowiednio Prezes Trybunału lub Prezes Trybunału Apelacyjnego, po wysłuchaniu stron sporu i po zapewnieniu Członkowi możliwości przedłożenia uwag, wydaje decyzję w terminie 45 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o sprzeciwie oraz powiadamia odpowiednio strony sporu i innych Członków składu.
4. W przypadku sprzeciwu wobec powołania do składu Prezesa Trybunału decyzję podejmuje Prezes Trybunału Apelacyjnego i *vice versa*.
5. Na podstawie uzasadnionego zalecenia Prezesa Trybunału Apelacyjnego, Strony, w drodze decyzji Komitetu, mogą podjąć decyzję o usunięciu Członka z Trybunału lub z Trybunału Apelacyjnego, gdy jego zachowanie jest niezgodne ze zobowiązaniami określonymi w ust. 1 i nie do pogodzenia z jego dalszym członkostwem w Trybunale lub Trybunale Apelacyjnym. Jeżeli przedmiotowe zachowanie zarzucane jest Prezesowi Trybunału Apelacyjnego, to Prezes Trybunału Pierwszej Instancji przekazuje uzasadnione zalecenie. Art. 3.9 ust. 5 (Trybunał Pierwszej Instancji) i 3.10 ust. 4 (Trybunał Apelacyjny) stosuje się odpowiednio do obsadzania wolnych stanowisk, które mogą powstać na podstawie niniejszego ustępu.

ARTYKUŁ 3.12

Wielostronny mechanizm rozstrzygania sporów

Strony dążą wspólnie i z innymi zainteresowanymi partnerami handlowymi do ustanowienia wielostronnego trybunału inwestycyjnego i mechanizmu odwoławczego na potrzeby rozstrzygania międzynarodowych sporów dotyczących inwestycji. Po ustanowieniu takiego wielostronnego mechanizmu Komitet rozważa przyjęcie decyzji stanowiącej o tym, że spory inwestycyjne prowadzone na podstawie niniejszej sekcji będą rozstrzygane przy pomocy tego mechanizmu wielostronnego i o dokonaniu odpowiednich ustaleń przejściowych.

ARTYKUŁ 3.13

Obowiązujące prawo i reguły interpretacji

1. Trybunał podejmuje decyzję o tym, czy traktowanie będące przedmiotem skargi narusza zobowiązania ujęte w rozdziale drugim (Ochrona inwestycji).

2. Z zastrzeżeniem postanowień ust. 3 Trybunał stosuje interpretację niniejszej Umowy zgodnie z Konwencją wiedeńską o prawie traktatów oraz zasadami i postanowieniami międzynarodowego prawa obowiązującego Strony¹.

3. W przypadku poważnych obaw w zakresie interpretacji, które mogą mieć wpływ na kwestie dotyczące niniejszej Umowy, Komitet może przyjąć, na podstawie art. 4.1 (Komitet) ust. 4 lit. f), interpretację postanowień niniejszej Umowy. Interpretacja przyjęta przez Komitet jest wiążąca dla Trybunału i Trybunału Apelacyjnego, a każde orzeczenie musi być spójne z tą decyzją. Komitet może zdecydować, że interpretacja ma wiążące skutki od konkretnej daty.

ARTYKUŁ 3.14

Skargi wyraźnie pozbawione uzasadnienia z punktu widzenia prawa

1. Pozwany może, nie później niż trzydzieści dni po ustanowieniu składu Trybunału na podstawie art. 3.9 (Trybunał Pierwszej Instancji) oraz w każdym razie przed pierwszym posiedzeniem składu Trybunału, złożyć sprzeciw, zgodnie z którym skarga jest wyraźnie pozbawiona uzasadnienia z punktu widzenia prawa.

---

¹ Dla większej pewności, prawo krajowe Stron nie stanowi części obowiązującego prawa. Jeżeli Trybunał ma obowiązek określenia faktycznego znaczenia przepisu prawa krajowego jednej ze Stron, postępuje zgodnie z dominującą wykładnią tego przepisu dokonaną przez sądy lub organy tej Strony, a jakakolwiek interpretacja prawa krajowego dokonana przez Trybunał nie jest wiążąca dla sądów lub organów którejkolwiek ze Stron. Trybunał nie jest właściwy do określania zgodności z prawem środka, który rzekomo narusza postanowienia niniejszej Umowy, na podstawie prawa krajowego Strony sporu.

2. Pozwany jak najdokładniej wskazuje podstawę sprzeciwu.
3. Trybunał po umożliwieniu stronom sporu przedstawienia uwag na temat sprzeciwu wydaje, na pierwszym posiedzeniu składu Trybunału lub niezwłocznie potem, decyzję lub tymczasowe orzeczenie w sprawie sprzeciwu.
4. Ta procedura i jakakolwiek decyzja Trybunału są bez uszczerbku dla prawa pozwanego do zgłoszenia sprzeciwu, na podstawie art. 3.15 (Skargi nieuzasadnione ze względów prawnych) lub w trakcie postępowania - dla podstawy prawnej skargi, oraz są bez uszczerbku dla właściwości Trybunału do rozpatrywania innych sprzeciwów jako pytania prejudycjalnego.

ARTYKUŁ 3.15

Skargi nieuzasadnione ze względów prawnych

1. Bez uszczerbku dla właściwości Trybunału do rozpatrywania innych sprzeciwów jako pytania prejudycjalnego, lub dla prawa pozwanego do zgłaszania takich sprzeciwów w każdym właściwym momencie, Trybunał rozpatruje i podejmuje decyzję w trybie prejudycjalnym w odniesieniu do jakiegokolwiek sprzeciwu zgłoszonego przez pozwanego, zgodnie z którym ze względów prawnych skarga lub jakakolwiek jej część, złożona na podstawie niniejszej sekcji, nie jest skargą, w przypadku której możliwe jest wydanie orzeczenia korzystnego dla skarżącego na podstawie art. 3.6 (Przedłożenie skargi do Trybunału), nawet jeżeli by przyjęto, że okoliczności faktyczne były prawdziwe. Trybunał może również uwzględnić wszelkie inne odpowiednie fakty niebędące przedmiotem sporu.

2. Sprzeciw na podstawie ust. 1 jest przedkładany Trybunałowi w jak najkrótszym terminie po ustanowieniu składu Trybunału i w każdym razie przed dniem, w którym Trybunał wyznaczy pozwanemu termin na przedłożenie jego odpowiedzi na zarzuty i skargę, lub w przypadku zmiany skargi, przed dniem, w którym Trybunał wyznaczy pozwanemu termin na przedłożenie jego odpowiedzi dotyczącej zmiany. Sprzeciw nie może zostać przedłożony na podstawie ust. 1, tak długo jak toczą się postępowania zgodnie z art. 3.14 (Skargi wyraźnie pozbawione uzasadnienia z punktu widzenia prawa), chyba że, Trybunał umożliwi złożenie skargi na podstawie niniejszego artykułu, po należytym uwzględnieniu okoliczności sprawy.

3. Po otrzymaniu sprzeciwu na podstawie ust. 1 i jeżeli Trybunał nie stwierdzi, że sprzeciw jest wyraźnie nieuzasadniony, trybunał zawiesza wszelkie postępowania dotyczące kwestii merytorycznych, ustala terminarz rozpatrzenia sprzeciwu, który jest spójny z innymi terminarzami dotyczącymi rozpatrzenia pozostałych pytań prejudycjalnych, oraz wydaje decyzję lub tymczasowe orzeczenie w sprawie sprzeciwu, wskazując ich podstawę.

ARTYKUŁ 3.16

Przejrzystość postępowań

Załącznik 8 (Zasady publicznego dostępu do dokumentów i przesłuchań oraz możliwości składania oświadczeń przez osoby trzecie) ma zastosowanie do sporów prowadzonych na podstawie niniejszej sekcji.

ARTYKUŁ 3.17

Strona Umowy niebędąca stroną sporu

1. Trybunał przyjmuje pisemne lub ustne oświadczenia w sprawie kwestii interpretacji traktatu od Strony Umowy niebędącej stroną sporu lub, po konsultacji ze stronami sporu, może wezwać taką Stronę do ich składania.
2. Trybunał nie wyciąga żadnych wniosków z braku oświadczeń lub odpowiedzi na wezwanie, o których mowa w ust. 1.
3. Trybunał zapewnia, aby takie oświadczenia nie zakłócały ani niepotrzebnie nie obciążały postępowania oraz aby nie prowadziły do powstania niesprawiedliwego uszczerbku dla którejkolwiek ze stron sporu.
4. Trybunał zapewnia również, że strony sporu mają odpowiednią możliwość przedstawienia swoich uwag na temat wszelkich oświadczeń złożonych przez Stronę Umowy niebędącą stroną sporu.

ARTYKUŁ 3.18

Orzeczenie

1. Jeżeli Trybunał uzna, że traktowanie będące przedmiotem sporu narusza zobowiązania ujęte w rozdziale drugim (Ochrona inwestycji), Trybunał może zasądzić, osobno lub łącznie, jedynie¹:

---

¹ Dla większej przejrzystości, orzeczenie jest wydawane na podstawie wniosku skarżącego i po rozpatrzeniu wszystkich uwag stron sporu.

- a) odszkodowanie pieniężne i należne odsetki; oraz
- b) zwrot mienia, dopuszczając możliwość wypłaty odszkodowania pieniężnego i należnych odsetek przez pozwanego, jak wskazuje Trybunał zgodnie z rozdziałem drugim (Ochrona inwestycji), zamiast zwrotu mienia.

2. Odszkodowanie pieniężne nie może przewyższać straty poniesionej przez skarżącego lub, odpowiednio, jego lokalnie utworzone przedsiębiorstwo, w wyniku naruszenia postanowień rozdziału drugiego (Ochrona inwestycji) i jest pomniejszone o wszelkie wcześniejsze odszkodowania lub rekompensaty przekazane przez zainteresowaną Stronę. Trybunał nie orzeka odszkodowań karnych.

3. Jeżeli skarga jest przedłożona w imieniu lokalnie utworzonego przedsiębiorstwa orzeczenie jest wydawane lokalnie utworzonemu przedsiębiorstwu.

4. Co do zasady Trybunał wydaje tymczasowe orzeczenie w ciągu 18 miesięcy od daty złożenia skargi. Jeżeli Trybunał uzna, że nie może wydać tymczasowego orzeczenia w ciągu 18 miesięcy, informuje na piśmie strony sporu o przyczynach zwłoki, podając równocześnie przypuszczalny termin wydania tymczasowego orzeczenia. Tymczasowe orzeczenie staje się ostateczne, jeżeli w ciągu 90 dni od jego wydania żadna ze stron sporu nie odwołała się od orzeczenia do Trybunału Apelacyjnego.

ARTYKUŁ 3.19

Procedura odwoławcza

1. Każda ze stron sporu może odwołać się od tymczasowego orzeczenia do Trybunału Apelacyjnego w ciągu 90 dni od jego wydania. Podstawy odwołania są następujące:
  - a) Trybunał dopuścił się błędu w interpretacji lub stosowaniu obowiązującego prawa;
  - b) Trybunał popełnił oczywisty błąd w ocenie faktów, w tym w ocenie odpowiedniego prawa krajowego; lub,
  - c) podstawy przewidziane w art. 52 konwencji ICSID, w takim zakresie, w jakim nie są one objęte lit. a) i b).
2. Jeżeli Trybunał Apelacyjny odrzuci apelację, tymczasowe orzeczenie staje się ostateczne. Trybunał Apelacyjny może także oddalić odwołanie w trybie przyspieszonym, gdy oczywiste jest, że odwołanie jest oczywiście bezzasadne, w którym to przypadku tymczasowe orzeczenie staje się ostateczne.
3. Jeśli odwołanie jest zasadne, Trybunał Apelacyjny zmienia lub odrzuca ustalenia prawne i wnioski w tymczasowym orzeczeniu w całości lub w części. Trybunał Apelacyjny ponownie odsyła sprawę do Trybunału, wskazując dokładnie w jaki sposób zmienił lub odrzucił odnośne ustalenia i wnioski Trybunału. Trybunał jest związany ustaleniami i wnioskami Trybunału Apelacyjnego i po wysłuchaniu stron sporu, w stosownych przypadkach, odpowiednio poddaje swoje tymczasowe orzeczenie rewizji. Trybunał dąży do wydania zmienionego orzeczenia w terminie 90 dni od przedstawienia mu sprawy do ponownego rozpoznania.

4. Co do zasady postępowania apelacyjne nie przekraczają 180 dni od dnia formalnego ogłoszenia przez stronę sporu jej decyzji złożenia odwołania do daty, z jaką Trybunał Apelacyjny wyda swoją decyzję. Jeżeli Trybunał uzna, że nie może wydać decyzji w ciągu 180 dni, informuje na piśmie strony sporu o przyczynach zwłoki, podając równocześnie przypuszczalny termin wydania decyzji. W żadnym przypadku postępowania nie powinny przekroczyć 270 dni.
5. Strona sporu wnosząca odwołania zapewnia zabezpieczenie kosztów odwołania. Strona sporu zapewnia również wszystkie inne zabezpieczenia, które mogą zostać zarządzone przez Trybunał Apelacyjny.
6. Postanowienia art. 3.8 (Finansowanie przez osoby trzecie), załącznik 8 (Zasady publicznego dostępu do dokumentów i przesłuchań oraz możliwości składania oświadczeń przez osoby trzecie), art. 3.17 (Strona Umowy nieuczestnicząca w sporze) i art. 3.21 (Koszty) stosuje się odpowiednio do procedury odwoławczej.

ARTYKUŁ 3.20

Odszkodowanie lub inna rekompensata

Pozwany nie może stwierdzić, a Trybunał nie może przyjąć, jako strategii obrony, odpowiedzi na zarzuty lub skargę, tytułu do przeprowadzania kompensat lub z jakiegokolwiek innego powodu, że skarżący otrzymał lub otrzyma odszkodowanie lub inną rekompensatę na podstawie umowy ubezpieczeniowej lub gwarancyjnej za całą szkodę lub część szkód będących przedmiotem sporu wszczętego na podstawie niniejszej sekcji.

ARTYKUŁ 3.21

Koszty

1. Trybunał nakazuje, by koszty postępowania zostały poniesione przez stronę przegrywającą sprawę. W nadzwyczajnych okolicznościach Trybunał może podzielić koszty między strony sporu, jeżeli ustali, że taki podział jest właściwy w danych okolicznościach sprawy.
2. Inne uzasadnione koszty, w tym koszty reprezentacji i pomocy prawnej, są ponoszone przez stronę przegrywającą, o ile Trybunał ustali, że taki podział kosztów nie jest właściwy w danych okolicznościach sprawy.
3. Jeżeli tylko pewne części skarg zostały pozytywnie rozpatrzone, orzeczone koszty są korygowane proporcjonalnie do liczby lub zakresu części skarg, które zostały pozytywnie rozpatrzone.
4. Jeżeli skarga lub części skargi zostały oddalone w zastosowaniu art. 3.14 (Skargi wyraźnie pozbawione uzasadnienia z punktu widzenia prawa) lub art. 3.15 (Skargi nieuzasadnione ze względów prawnych), Trybunał nakazuje, by wszystkie koszty dotyczące takiej skargi lub jej części, w tym koszty postępowania i inne uzasadnione koszty obejmujące koszty reprezentacji i pomocy prawnej, zostały poniesione przez przegrywającą stronę sporu.

5. Komitet rozważa przyjęcie dodatkowych zasad w sprawie opłat w celu określenia maksymalnej kwoty kosztów reprezentacji i pomocy prawnej, które mogą być ponoszone przez określone kategorie stron przegrywających sprawę. Takie dodatkowe zasady uwzględniają zasoby finansowe skarżącego, który jest osobą fizyczną bądź małym lub średnim przedsiębiorstwem. Komitet dąży do przyjęcia takich dodatkowych zasad w terminie jednego roku po wejściu w życie niniejszej Umowy.

ARTYKUŁ 3.22

Wykonywanie orzeczeń

1. Orzeczenie wydane na podstawie niniejszej sekcji nie jest wykonalne do czasu, gdy stanie się ostateczne zgodnie z art. 3.18 ust. 4 (Orzeczenie), art. 3.19 ust. 2 (Procedura odwoławcza) lub art. 3.19 ust. 3 (Procedura odwoławcza). Ostateczne orzeczenia wydane na podstawie niniejszej sekcji przez Trybunał są wiążące dla stron sporu i nie podlegają apelacji, rewizji, uchyleniu, unieważnieniu ani żadnym innym środkom zaradczym¹.
2. Każda ze Stron uznaje orzeczenie wydane na podstawie niniejszej Umowy za wiążące i egzekwuje na swoim terytorium zobowiązania pieniężne, tak jakby było ono prawomocnym wyrokiem sądu tej Strony.

---

¹ Dla większej pewności należy zaznaczyć, że nie wyklucza to wnioskowania przez stronę sporu do Trybunału o rewizję, skorygowanie lub interpretację orzeczenia, na przykład zgodnie z art. 50 i 51 konwencji ICSID lub art. 37 i 38 regulaminu arbitrażowego UNCITRAL lub równoważnymi przepisami innych zasad mającymi zastosowanie do przedmiotowych postępowań.

3. Wykonanie orzeczenia podlega przepisom dotyczącym wykonania wyroków lub orzeczeń, które obowiązują w chwili wystąpienia o takie wykonanie orzeczenia.
4. Dla większej pewności należy zauważyć, że postanowienia art. 4.11 (Brak bezpośredniego stosowania) rozdziału czwartego (Postanowienia instytucjonalne, ogólne i końcowe) nie uniemożliwiają uznania, wykonania i egzekwowania orzeczeń wydanych na podstawie niniejszej sekcji.
5. Do celów art. I konwencji z Nowego Jorku uznaje się, że ostatecznymi orzeczeniami wydanymi na podstawie niniejszej sekcji są orzeczenia arbitrażowe odnoszące się do skarg powstałych w wyniku stosunków lub transakcji handlowych.
6. Dla większej pewności i zgodnie z ust. 1, w przypadku gdy skargę przedłożono na podstawie art. 3.6 ust. 1 lit. a) (Przedkładanie skargi do Trybunału), ostateczne orzeczenie wydane na podstawie niniejszej sekcji kwalifikuje się jako orzeczenie na podstawie sekcji 6 rozdziału IV konwencji ICSID.

ARTYKUŁ 3.23

Rola Stron Umowy

1. Żadna ze Stron nie udziela ochrony dyplomatycznej lub nie wnosi skargi międzynarodowej wobec sporu, w odniesieniu do którego jeden z jej inwestorów i druga Strona uzgodnili przedłożenie do rozstrzygnięcia, lub wobec sporu, który został przez nich przedłożony do rozstrzygnięcia na podstawie niniejszej sekcji, chyba, że druga Strona nie zastosowała i nie przestrzegła orzeczenia wydanego w takim sporze. Ochrona dyplomatyczna, do celów niniejszego ustępu, nie obejmuje nieoficjalnej wymiany dyplomatycznej w wyłącznym celu ułatwienia rozstrzygnięcia sporu.

2. Dla większej przejrzystości - ust. 1 nie wyklucza możliwości odwołania się przez Stronę do procedur rozstrzygania sporów na podstawie rozdziału trzeciego (Rozstrzyganie sporów) sekcja B (Rozstrzyganie sporów między Stronami) względem środka o ogólnym zastosowaniu, nawet jeżeli taki środek rzekomo naruszył postanowienia Umowy w zakresie konkretnej inwestycji, w odniesieniu do której skarga została przedłożona na podstawie art. 3.6 (Przedkładanie skargi do Trybunału), oraz nie narusza postanowień art. 3.17 (Strona Umowy niebędąca stroną sporu).

ARTYKUŁ 3.24

Połączenie skarg

1. W przypadku gdy co najmniej dwie skargi, które zostały osobno przedłożone na podstawie art. 3.6 (Przedkładanie skargi do Trybunału), dotyczą tej samej kwestii prawnej lub faktycznej oraz powstały w wyniku takich samych wydarzeń lub okoliczności, strona sporu może wnieść o utworzenie odrębnego składu Trybunału („skład połączonych skarg”) i złożyć wniosek, by taki skład wydał postanowienie o połączeniu skarg zgodnie z:

- a) porozumieniem wszystkich stron sporu, które mają zostać objęte postanowieniem; w takim przypadku strony sporu przedkładają wspólny wniosek zgodnie z ust. 3; lub
- b) ust. 2 do 12, pod warunkiem, że tylko jeden pozwany ma być objęty postanowieniem.

2. Strona sporu wnoszącą o wydanie postanowienia o połączeniu skarg powinna najpierw dostarczyć zawiadomienie innym stronom sporu, które mają być objęte postanowieniem. Takie zawiadomienie obejmuje:

- a) imiona, nazwiska lub nazwy i adresy wszystkich stron sporu, które mają być objęte postanowieniem;
- b) skargi, lub ich części, które mają być objęte postanowieniem; oraz
- c) podstawy wniesienia wniosku o wydanie postanowienia.

Strony sporu starają się uzgodnić wniosek o wydanie postanowienia o połączeniu skarg i obowiązujące zasady rozstrzygania sporu.

3. Jeżeli strony sporu, o których mowa w ust. 2, nie osiągnęły porozumienia w sprawie połączenia skarg w terminie trzydziestu dni od daty zawiadomienia, strona sporu może złożyć wniosek o wydanie postanowienia o połączeniu skarg na podstawie ust. 3 do 7. Taki wniosek zostaje dostarczony na piśmie do Prezesa Trybunału i do wszystkich stron sporu, które mają być objęte postanowieniem. Wniosek taki musi zawierać:

- a) imiona, nazwiska lub nazwy i adresy wszystkich stron sporu, które mają być objęte postanowieniem;
- b) skargi, lub ich części, które mają być objęte postanowieniem; oraz
- c) podstawy wniesienia wniosku o wydanie postanowienia.

Jeżeli strony sporu osiągnęły porozumienie w sprawie połączenia skarg, składają one wspólny wniosek do Prezesa Trybunału zgodnie z niniejszym ustępem.

4. Jeżeli Prezes Trybunału nie ustali w terminie trzydziestu dni po otrzymaniu wniosku na podstawie ust. 3, że taki wniosek jest wyraźnie nieuzasadniony, skład połączonych skarg Trybunału zostaje utworzony zgodnie z art. 3.9 ust. 8 (Trybunał Pierwszej Instancji).

5. Skład połączonych skarg Trybunału prowadzi postępowanie w następujący sposób:

- a) o ile strony sporu nie uzgodnią inaczej, jeżeli skargi, które mają być objęte postanowieniem o połączeniu, zostały przedłożone w ramach tych samych zasad rozstrzygnięcia sporów, skład połączonych skarg prowadzi postępowanie w ramach tych samych zasad rozstrzygnięcia sporów;
- b) jeżeli skargi, które mają być objęte postanowieniem o połączeniu, nie zostały przedłożone w ramach tych samych zasad rozstrzygnięcia sporów;
  - (i) strony sporu mogą uzgodnić, które obowiązujące zasady rozstrzygnięcia sporów dostępne zgodnie z art. 3.6 (Przedkładanie skargi do Trybunału) mają zastosowanie do postępowania dotyczącego połączonych skarg; lub
  - (ii) jeżeli strony sporu nie mogą porozumieć się co do tych samych zasad rozstrzygnięcia sporów w terminie trzydziestu dni od dnia złożenia wniosku na podstawie ust. 3, do postępowania dotyczącego połączonych skarg zastosowanie mają zasady arbitrażu UNCITRAL.

6. W przypadku gdy skład połączonych skarg jest przekonany, że przynajmniej dwie skargi, które zostały przedłożone na podstawie art. 3.6 (Przedkładanie skargi do Trybunału) dotyczą tej samej kwestii prawnej lub faktycznej oraz powstały w wyniku takich samych wydarzeń lub okoliczności, skład połączonych skarg może, w interesie uczciwego i skutecznego rozstrzygnięcia skarg, a także mając na uwadze spójne wydawanie orzeczeń, oraz po wysłuchaniu stron sporu, wydać postanowienie:

- a) stwierdzające jego właściwość oraz rozpatrzyć wszystkie skargi lub ich części oraz podjąć w ich sprawie decyzję; lub
- b) stwierdzające jego właściwość oraz rozpatrzyć co najmniej jedną skargę i podjąć w jej sprawie decyzję, która zdaniem trybunału pomoże w rozstrzygnięciu pozostałych skarg.

7. W przypadku utworzenia składu połączonych skarg skarżący, który przedłożył skargę na podstawie art. 3.6 (Przedkładanie skargi do Trybunału) i który nie został wskazany we wniosku na podstawie ust. 3, może złożyć pisemny wniosek do składu połączonych skarg o objęcie postanowieniem wydanym na podstawie ust. 6. Taki wniosek powinien spełniać wymogi wskazane w ust. 3.

8. Na wniosek strony sporu, skład połączonych skarg, do momentu wydania decyzji na podstawie ust. 6, może postanowić o zawieszeniu postępowań przed składem ustanowionym na podstawie art. 3.9 (Trybunał Pierwszej Instancji), chyba, że taki skład zawiesił już swoje postępowania.

9. Skład Trybunału ustanowiony na podstawie art. 3.9 (Trybunał Pierwszej Instancji) nie jest już właściwy, by podejmować decyzje o skardze lub częściach skargi, w odniesieniu do których właściwy stał się skład połączonych skarg, a postępowania przed składem ustanowionym na podstawie art. 3.9 (Trybunał Pierwszej Instancji) są zawieszane.

10. Orzeczenie składu połączonych skarg dotyczące skarg lub ich części, w stosunku do których skład ten ma właściwość, jest wiążące dla składów utworzonych na podstawie art. 3.9 (Trybunał Pierwszej Instancji) wobec takich skarg, od dnia, w którym orzeczenie staje się ostateczne zgodnie z art. 3.18 ust. 4 (Orzeczenie), art. 3.19 ust. 2 (Procedura odwoławcza) lub art. 3.19 ust. 3 (Procedura odwoławcza).

11. Skarżący może wycofać swoją skargę, która jest objęta postanowieniem o połączeniu skarg, lub jej część, z postępowania w ramach rozstrzygnięcia sporu na podstawie niniejszego artykułu, pod warunkiem, że taka skarga lub jej część nie zostanie ponownie przedłożona na podstawie art. 3.6 (Przedkładanie skargi do Trybunału).

12. Na wniosek jednej ze stron sporu skład połączonych skarg może podjąć odpowiednie jego zdaniem działania, aby zapewnić poufność informacji chronionych dotyczących danej strony sporu wobec innych stron sporu. Takie działania mogą obejmować umożliwienie przedkładania innym stronom sporu odpowiednio zredagowanych wersji dokumentów zawierających informacje chronione lub uzgodnienia dotyczące nieupubliczniania części przesłuchań.

SEKCJA B

ROZSTRZYGANIE SPORÓW MIĘDZY STRONAMI

ARTYKUŁ 3.25

Zakres

Postanowienia niniejszej sekcji stosuje się w odniesieniu do wszelkich różnic dotyczących interpretacji i stosowania postanowień niniejszej Umowy, chyba że wyraźnie przewidziano inaczej.

ARTYKUŁ 3.26

Konsultacje

1. Strony dokładają wszelkich starań, aby rozstrzygnąć wszelkie różnice dotyczące interpretacji i stosowania postanowień, o których mowa w art. 3.25 (Zakres), poprzez podejmowanie konsultacji prowadzonych w dobrej wierze w celu osiągnięcia wspólnie uzgodnionych rozwiązań.
2. Strona występuje z wnioskiem o przeprowadzenie konsultacji na podstawie pisemnego wniosku przesłanego drugiej Stronie, którego kopia zostaje przesłana Komitetowi, oraz podaje uzasadnienie takiego wniosku, wraz z określeniem spornego środka, obowiązujących postanowień wskazanych w art. 3.25 (Zakres) oraz powodów zastosowania takich postanowień.
3. Konsultacje przeprowadza się w ciągu trzydziestu dni od daty złożenia wniosku i odbywają się one na terytorium Strony, przeciwko której wysunięto zarzut, chyba że Strony postanowią inaczej. Konsultacje uznaje się za zakończone w ciągu sześćdziesięciu dni od daty otrzymania wniosku, chyba że Strony postanowią inaczej. Konsultacje są poufne i pozostają bez uszczerbku dla praw każdej ze Stron w jakichkolwiek dalszych postępowaniach.
4. Konsultacje w nagłych przypadkach przeprowadza się w ciągu piętnastu dni od daty otrzymania wniosku i uznaje się za zakończone w ciągu trzydziestu dni od daty otrzymania wniosku, chyba że Strony postanowią inaczej.

5. Jeśli Strona, do której kierowany jest wniosek, nie odpowiedziała na wniosek o konsultacje w ciągu dziesięciu dni od daty jego otrzymania lub jeśli w terminie określonym odpowiednio w ust. 3 lub w ust. 4 konsultacje nie odbyły się lub jeśli po ich zakończeniu nie osiągnięto porozumienia w sprawie wspólnie uzgodnionego rozwiązania, Strona skarżąca może wnioskować o powołanie organu arbitrażowego zgodnie z art. 3.28 (Wszczęcie procedury arbitrażowej).

ARTYKUŁ 3.27

Mediacja

Każda ze Stron może zażądać od drugiej Strony rozpoczęcia mediacji w odniesieniu do wszelkich środków negatywnie wpływających na inwestycje między Stronami zgodnie z załącznikiem 10 (Mechanizm mediacji w przypadku sporów pomiędzy stronami).

ARTYKUŁ 3.28

Wszczęcie procedury arbitrażowej

1. W przypadku gdy Stronom nie uda się rozstrzygnąć sporu w drodze konsultacji przewidzianych w art. 3.26 (Konsultacje), Strona skarżąca może złożyć wniosek o powołanie organu arbitrażowego, zgodnie z niniejszym artykułem.

2. Wniosek o powołanie organu arbitrażowego przedkłada się na piśmie Stronie, przeciwko której wysunięto zarzut, oraz Komitetowi. Strona skarżąca określa w swoim wniosku środek, którego dotyczy skarga, oraz wyjaśnia, w jaki sposób środek ten narusza postanowienia określone w art. 3.25 (Zakres), w sposób wystarczająco jasno przedstawiający podstawę prawną skargi.

ARTYKUŁ 3.29

Powołanie organu arbitrażowego

1. W skład organu arbitrażowego wchodzi trzech arbitrów.
2. W ciągu pięciu dni od dnia otrzymania przez Stronę, przeciwko której wysunięto zarzut, wniosku wskazanego w art. 3.28 (Wszczęcie procedury arbitrażowej) ust. 1, Strony konsultują się w celu osiągnięcia porozumienia co do składu organu arbitrażowego.
3. W przypadku gdy w terminie dziesięciu dni od rozpoczęcia konsultacji, o których mowa w ust. 2, Strony nie mogą się porozumieć co do wyboru przewodniczącego organu arbitrażowego, przewodniczący Komitetu lub osoba przez niego delegowana, w terminie dwudziestu dni od rozpoczęcia konsultacji, o których mowa w ust. 2, z listy, o której mowa w art. 3.44 (Listy arbitrów) ust. 1., wybiera w drodze losowania jednego arbitra, który będzie pełnić funkcję przewodniczącego.
4. Jeżeli Strony nie mogą się porozumieć, w terminie dziesięciu dni od rozpoczęcia konsultacji wskazanych w ust. 2, co do arbitrów:

- a) każda ze Stron może dokonać wyboru jednego arbitra, który nie będzie pełnił funkcji przewodniczącego, spośród osób na liście sporządzonej zgodnie z art. 3.44 (Listy arbitrów) ust. 2, w terminie piętnastu dni od momentu rozpoczęcia konsultacji wskazanych z ust. 2; oraz
- b) jeżeli którakolwiek ze Stron nie wybierze arbitra zgodnie z ust. 4 lit. a), przewodniczący Komitetu lub osoba przez niego delegowana wybiera pozostałych arbitrów w drodze losowania spośród osób zaproponowanych przez Stronę zgodnie z art. 3.44 (Listy arbitrów) ust. 2 w terminie dwudziestu dni od rozpoczęcia konsultacji, o których mowa w ust. 2.

5. Jeżeli lista przewidziana w art. 3.44 (Listy arbitrów) ust. 2 nie zostanie sporządzona w terminie wymaganym zgodnie z ust. 4:

- a) w przypadku gdy obie Strony zaproponowały osoby zgodnie z art. 3.44 (Listy arbitrów) ust. 2, każda ze Stron może dokonać wyboru jednego arbitra, który nie będzie pełnił funkcji przewodniczącego, spośród zaproponowanych osób, w terminie piętnastu dni od momentu rozpoczęcia konsultacji wskazanych z ust. 2. Jeżeli Strona nie wybierze arbitra, przewodniczący Komitetu lub osoba przez niego delegowana wybiera arbitra na zasadzie losowania spośród osób zaproponowanych przez Stronę, która nie wybrała arbitra; lub
- b) w przypadku gdy tylko jedna Strona zaproponowała osoby zgodnie z art. 3.44 (Listy arbitrów) ust. 2, każda ze Stron może dokonać wyboru jednego arbitra, który nie będzie pełnił funkcji przewodniczącego, spośród zaproponowanych osób, w terminie piętnastu dni od momentu rozpoczęcia konsultacji wskazanych z ust. 2. Jeżeli Strona nie wybierze arbitra, przewodniczący Komitetu lub osoba przez niego delegowana wybiera arbitra na zasadzie losowania spośród zaproponowanych osób.

6. Jeżeli lista przewidziana w art. 3.44 (Listy arbitrów) ust. 1 nie zostanie sporządzona w terminie wymaganym zgodnie z ust. 3, przewodniczący jest wybierany w drodze losowania spośród byłych członków Organu Apelacyjnego WTO, którzy nie są osobami pochodzącymi z terytorium żadnej ze Stron.
7. Za datę powołania organu arbitrażowego uznaje się dzień wyznaczenia trzech arbitrów.
8. Zmiana arbitrów następuje wyłącznie z powodów określonych w postanowieniach 19 - 25 regulaminu w załączniku 9 (Regulamin postępowania arbitrażowego) i zgodnie z ustalonymi także procedurami.

ARTYKUŁ 3.30

Decyzja wstępna w pilnych przypadkach

Na wniosek Strony organ arbitrażowy wydaje decyzję wstępną stwierdzającą, czy dany przypadek jest pilny, w ciągu dziesięciu dni od daty jego powołania.

ARTYKUŁ 3.31

Sprawozdanie okresowe organu arbitrażowego

1. Organ arbitrażowy przekazuje Stronom sprawozdanie okresowe przedstawiające ustalenia faktyczne, możliwość zastosowania odpowiednich postanowień oraz ogólne uzasadnienie każdego z ustaleń i zaleceń, nie później niż w ciągu dziewięćdziesięciu dni od daty jego powołania. Jeżeli organ uzna, że nie zdoła dotrzymać tego terminu, przewodniczący organu arbitrażowego zobowiązany jest powiadomić o tym na piśmie Strony oraz Komitet, podając przyczyny opóźnienia oraz przewidywany termin przedstawienia sprawozdania okresowego przez organ arbitrażowy. W żadnym przypadku sprawozdanie nie może zostać przedstawione przez organ arbitrażowy później niż w ciągu 120 dni od daty powołania organu arbitrażowego.
2. Każda ze Stron może złożyć pisemny wniosek do organu arbitrażowego, aby dokonał on przeglądu szczegółowych aspektów sprawozdania okresowego w ciągu trzydziestu dni od jego notyfikacji.
3. W nagłych wypadkach organ arbitrażowy dokłada wszelkich starań w celu wydania sprawozdania okresowego, a każda ze Stron może złożyć pisemny wniosek do organu arbitrażowego, aby dokonał on przeglądu szczegółowych aspektów sprawozdania w terminie dwukrotnie krótszym niż przewidziano odpowiednio w ust. 1 i 2.
4. Po rozważeniu ewentualnych pisemnych uwag dotyczących sprawozdania okresowego przedstawionych przez Strony, organ arbitrażowy może zmodyfikować swoje sprawozdanie oraz przeprowadzić wszelkie dalsze badania, jakie uzna za właściwe. Ustalenia ostatecznej decyzji organu arbitrażowego zawierają wystarczające rozważenie argumentów przedstawionych na etapie przeglądu okresowego i jasno odpowiadają na pisemne uwagi obu stron.

ARTYKUŁ 3.32

Decyzja organu arbitrażowego

1. W ciągu 150 dni od daty powołania organ arbitrażowy wydaje Stronom oraz Komitetowi swoją decyzję. Jeżeli organ uzna, że nie zdoła dotrzymać tego terminu, przewodniczący organu arbitrażowego zobowiązany jest powiadomić o tym na piśmie Strony oraz Komitet, podając przyczyny opóźnienia oraz przewidywany termin wydania decyzji przez organ arbitrażowy. W żadnym przypadku decyzja nie może zostać wydana przez organ arbitrażowy później niż w ciągu 180 dni od daty powołania organu arbitrażowego.
2. W nagłych wypadkach organ arbitrażowy dokłada wszelkich starań, aby wydać decyzję w ciągu 75 dni od daty jego powołania. W żadnym przypadku decyzja nie może zostać wydana przez organ arbitrażowy później niż w ciągu dziewięćdziesięciu dni od daty powołania organu arbitrażowego.

ARTYKUŁ 3.33

Wykonanie decyzji organu arbitrażowego

Każda ze Stron wprowadza wszelkie środki niezbędne do wykonania w dobrej wierze decyzji organu arbitrażowego; Strony dokładają wszelkich starań, aby ustalić między sobą czas na wykonanie tej decyzji.

ARTYKUŁ 3.34

Rozsądny termin na wykonanie decyzji

1. Nie później niż trzydzieści dni od daty przekazania Stronom decyzji organu arbitrażowego, Strona, przeciwko której wysunięto zarzut, powiadamia Stronę skarżącą i Komitet, o tym, ile czasu potrzebuje na wykonanie decyzji („rozsądnie krótki czas”), jeśli niezwłoczne dostosowanie nie jest możliwe.
2. Jeżeli Strony nie mogą się porozumieć co do rozsądnie krótkiego czasu, w którym należy wykonać decyzję organu arbitrażowego, Strona skarżąca składa w ciągu dwudziestu dni od otrzymania przez Stronę, przeciwko której wysunięto zarzut, powiadomienia, o którym mowa w ust. 1, pisemny wniosek do organu arbitrażowego w celu ustalenia długości rozsądnie krótkiego czasu. O złożeniu takiego wniosku należy jednocześnie powiadomić drugą Stronę oraz Komitet. W ciągu dwudziestu dni od daty złożenia wniosku organ arbitrażowy wydaje Stronom swoją decyzję oraz powiadamia o niej Komitet.
3. W przypadku gdy niektórzy członkowie organu arbitrażowego w jego pierwotnym składzie nie mogą zebrać się ponownie, stosuje się procedurę określoną w art. 3.29 (Powołanie organu arbitrażowego). Termin wydania decyzji wynosi trzydzieści pięć dni od daty złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 2.
4. Strona, przeciwko której wysunięto zarzut, pisemnie informuje Stronę skarżącą o swoich postępkach w wykonaniu decyzji organu arbitrażowego nie później niż na miesiąc przed upływem rozsądnego terminu.

5. Rozsądny termin może zostać przedłużony za zgodą obu Stron.

ARTYKUŁ 3.35

Przegląd środków podjętych w celu wykonania decyzji organu arbitrażowego

1. Strona, przeciwko której wysunięto zarzut, przed upływem rozsądnego terminu powiadamia Stronę skarżącą oraz Komitet o wszelkich środkach, które podjęła w celu wykonania decyzji organu arbitrażowego.
2. W przypadku braku porozumienia co do istnienia lub zgodności środka zgłoszonego na podstawie ust. 1 z postanowieniami, o których mowa w art. 3.25 (Zakres), Strona skarżąca może wystąpić z pisemnym wnioskiem do organu arbitrażowego w jego pierwotnym składzie o wydanie decyzji w tej sprawie. Taki wniosek określa konkretny sporny środek oraz postanowienia wskazane w art. 3.25 (Zakres), z którymi dany środek jest niespójny, w sposób wystarczająco jasno przedstawiający podstawę prawną skargi oraz wyjaśnia, w jaki sposób taki środek jest niespójny z postanowieniami określonymi w art. 3.25 (Zakres). Organ arbitrażowy przekazuje swoją decyzję w ciągu czterdziestu pięciu dni od daty złożenia takiego wniosku.
3. W przypadku gdy niektórzy członkowie organu arbitrażowego w jego pierwotnym składzie nie mogą zebrać się ponownie, stosuje się procedurę określoną w art. 3.29 (Powołanie organu arbitrażowego). Termin wydania decyzji wynosi sześćdziesiąt dni od daty złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 2.

ARTYKUŁ 3.36

Tymczasowe środki zaradcze w przypadku niewykonania decyzji

1. Jeżeli przed upływem rozsądnie krótkiego czasu Strona, przeciwko której wysunięto zarzut, nie powiadomi o podjęciu środków służących wykonaniu decyzji organu arbitrażowego lub jeżeli organ arbitrażowy uzna, że nie podjęto żadnego środka w celu wykonania decyzji lub iż środek zgłoszony na podstawie art. 3.35 (Przegląd środków podjętych w celu wykonania decyzji organu arbitrażowego) ust. 1 jest sprzeczny ze zobowiązaniem nałożonym na tę Stronę na mocy postanowień, o których mowa w art. 3.25 (Zakres), Strona, przeciwko której wysunięto zarzut, rozpoczyna negocjacje ze Stroną skarżącą w celu wypracowania wspólnie uzgodnionego porozumienia w sprawie rekompensaty.

2. Jeżeli nie osiągnięto porozumienia w sprawie rekompensaty w ciągu trzydziestu dni po upływie rozsądnie krótkiego czasu lub od wydania decyzji organu arbitrażowego na mocy art. 3.35 (Przegląd środków podjętych w celu wykonania decyzji organu arbitrażowego) stwierdzającej, że nie podjęto żadnego środka w celu wykonania decyzji lub iż środek podjęty w celu wykonania decyzji jest sprzeczny z postanowieniami, o których mowa w art. 3.25 (Zakres), Strona skarżąca jest uprawniona, po wcześniejszym powiadomieniu drugiej Strony i Komitetu, do przedsięwzięcia właściwych środków, w stopniu adekwatnym do poziomu zniweczenia lub naruszenia korzyści spowodowanego naruszeniem postanowień. W powiadomieniu określa się takie środki. Strona skarżąca może zastosować takie środki w każdym momencie po upływie dziesięciu dni od otrzymania powiadomienia przez Stronę, przeciwko której wysunięto zarzut, chyba że Strona ta złoży wniosek o arbitraż na podstawie ust. 3.

3. Jeżeli Strona, przeciwko której wysunięto zarzut, uzna, że środki przyjęte przez Stronę skarżącą nie odpowiadają zakresowi zniweczenia lub naruszenia korzyści spowodowanego naruszeniem postanowień, może wystąpić z pisemnym wnioskiem do organu arbitrażowego w pierwotnym składzie o wydanie decyzji w tej sprawie. O złożeniu takiego wniosku należy powiadomić Stronę skarżącą oraz Komitet przed upływem okresu dziesięciu dni, o którym mowa w ust. 2. Organ arbitrażowy w pierwotnym składzie, po zasięgnięciu w razie potrzeby opinii specjalistów, w ciągu trzydziestu dni od daty złożenia wniosku przekazuje Stronom oraz Komitetowi swoją decyzję w sprawie stopnia zawieszenia zobowiązań. Środki nie mogą zostać przedsięwzięte przed przekazaniem decyzji organu arbitrażowego w pierwotnym składzie i muszą być zgodne z decyzją tego organu.

4. W przypadku gdy niektórzy członkowie organu arbitrażowego w jego pierwotnym składzie nie mogą zebrać się ponownie, stosuje się procedurę ustanowioną w art. 3.29 (Powołanie organu arbitrażowego). Termin wydania decyzji wynosi czterdzieści pięć dni od daty złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 3.

5. Środki przewidziane w niniejszym artykule są tymczasowe i są stosowane po tym jak:

- a) Strony osiągnęły wspólnie uzgodnione rozwiązanie zgodnie z art. 3.39 (Wspólnie uzgodnione rozwiązanie); lub
- b) Strony osiągnęły porozumienie w sprawie tego, czy środek notyfikowany zgodnie z art. 3.37 (Przegląd środków podjętych w celu zapewnienia zgodności po przyjęciu tymczasowych środków zaradczych związanych z niezapewnieniem zgodności) ust. 1 zapewnia przestrzeganie przez Stronę, przeciwko której wysunięto zarzut, postanowień, o których mowa w art. 3.25 (Zakres); lub

- c) środek uznany za niezgodny z postanowieniami, o których mowa w art. 3.25 (Zakres), został wycofany lub zmieniony, w taki sposób, że jest zgodny z wymienionymi postanowieniami, jak określono w art. 3.37 (Przegląd środków podjętych w celu zapewnienia zgodności po przyjęciu tymczasowych środków zaradczych związanych z niezapewnieniem zgodności) ust. 2.

ARTYKUŁ 3.37

Przegląd środków podjętych w celu zapewnienia zgodności po przyjęciu tymczasowych środków zaradczych związanych z niezapewnieniem zgodności

1. Strona, przeciwko której wysunięto zarzut, powiadamia Stronę skarżącą oraz Komitet o środkach podjętych w celu wykonania decyzji organu arbitrażowego oraz o wniosku o zakończenie stosowania przez Stronę skarżącą środków.
2. Jeżeli Strony w ciągu trzydziestu dni od daty otrzymania takiego powiadomienia nie osiągną porozumienia w kwestii, czy zgłoszony środek zapewnia Stronie, przeciwko której wysunięto zarzut, zgodność z postanowieniami art. 3.25 (Zakres), Strona skarżąca może zwrócić się do organu arbitrażowego w pierwotnym składzie z pisemnym wnioskiem o wydanie decyzji w tej sprawie. O złożeniu takiego wniosku należy jednocześnie powiadomić drugą Stronę oraz Komitet. W ciągu czterdziestu pięciu dni od daty złożenia wniosku organ arbitrażowy powiadamia Strony oraz Komitet o swojej decyzji. Jeśli organ arbitrażowy uzna, że środek podjęty w celu wykonania decyzji jest zgodny z postanowieniami, o których mowa w art. 3.25 (Zakres), stosowanie środków, o których mowa w art. 3.36 (Tymczasowe środki zaradcze w przypadku niewykonania decyzji), zostaje zakończone.

ARTYKUŁ 3.38

Zawieszenie i zakończenie postępowania arbitrażowego

1. Na pisemny wniosek obu Stron organ arbitrażowy w dowolnej chwili zawiesza swoją działalność na uzgodniony przez Strony okres nieprzekraczający dwunastu miesięcy i wznawia ją po upływie tego uzgodnionego okresu na wniosek Strony skarżącej lub przed końcem tego uzgodnionego okresu na pisemny wniosek obu Stron. Jeśli Strona skarżąca nie wnioskuje o wznowienie prac organu arbitrażowego przed wygaśnięciem uzgodnionego okresu zawieszenia procedury rozstrzygania sporów wszczęte zgodnie z niniejszą sekcją uznaje się za zakończone. Z zastrzeżeniem art. 3.45 (Odniesienie do zobowiązań wobec WTO) zawieszenie i zakończenie prac organy arbitrażowego pozostaje bez uszczerbku dla praw każdej ze Stron w innych postępowaniach.
2. Strony mogą w dowolnym momencie uzgodnić na piśmie zakończenie procedur rozstrzygania sporów wszczętych zgodnie z niniejszą sekcją.

ARTYKUŁ 3.39

Wspólnie uzgodnione rozwiązanie

Strony mogą w dowolnym momencie wspólnie uzgodnić rozwiązanie sporu podlegającego niniejszej sekcji. Powiadamiają o takim rozwiązaniu Komitet oraz, w stosownych przypadkach, organ arbitrażowy. Jeżeli uzgodnienie wymaga zatwierdzenia zgodnie z odpowiednimi procedurami krajowymi każdej ze Stron, powiadomienie odwołuje się do tego wymogu, a procedury rozstrzygania sporów wszczęte zgodnie z niniejszą sekcją zostają zawieszane. W przypadku braku wymogu takiego zatwierdzenia lub z chwilą powiadomienia o zakończeniu odpowiednich procedur krajowych, procedura zostaje zakończona.

ARTYKUŁ 3.40

Zasady proceduralne

1. Procedury rozstrzygania sporów podlegające niniejszej sekcji regulowane są przez postanowienia załącznika 9 (Regulamin postępowania arbitrażowego).
2. Wszelkie posiedzenia organu arbitrażowego są otwarte dla publiczności zgodnie z załącznikiem 9 (Regulamin postępowania arbitrażowego).

ARTYKUŁ 3.41

Przekazywanie informacji

1. Organ arbitrażowy na wniosek jednej ze Stron lub z własnej inicjatywy może z dowolnego źródła, w tym również od Stron zaangażowanych w spór, uzyskać informacje, jakie uzna za stosowne dla postępowań organu arbitrażowego. Organ arbitrażowy ma także prawo w razie potrzeby zwrócić się o opinię do specjalistów. Przed dokonaniem wyboru takich ekspertów organ arbitrażowy przeprowadza konsultacje ze Stronami. Wszelkie uzyskane w ten sposób informacje należy ujawnić Stronom, dając im możliwość zgłoszenia swoich uwag.
2. Zainteresowane osoby fizyczne lub prawne pochodzące ze Stron mogą składać organowi arbitrażowemu opinie amicus curiae zgodnie z załącznikiem 9 (Regulamin postępowania arbitrażowego).

ARTYKUŁ 3.42

Reguły interpretacji

Organ arbitrażowy interpretuje postanowienia, o których mowa w art. 3.25 (Zakres), zgodnie z zasadami wykładni międzynarodowego prawa publicznego, łącznie z zasadami określonymi w Konwencji wiedeńskiej o prawie traktatów. W przypadku gdy zobowiązanie wynikające z niniejszej Umowy jest identyczne ze zobowiązaniem wynikającym z Porozumienia WTO, organ arbitrażowy uwzględnia wszelką odpowiednią interpretację ustaloną w decyzjach Organu Rozstrzygania Sporów WTO (zwanego dalej „DSB”). Decyzje organu arbitrażowego nie mogą rozszerzać ani ograniczać praw i obowiązków przewidzianych w art. 3.25 (Zakres).

ARTYKUŁ 3.43

Decyzje organu arbitrażowego

1. Organ arbitrażowy dokłada wszelkich starań, aby jego decyzje podejmowane były w drodze konsensu. Jednak w przypadku, gdy decyzja nie może być podjęta w drodze konsensu, sprawa będąca przedmiotem decyzji rozstrzygana jest większością głosów.
2. Wszystkie decyzje organu arbitrażowego mają dla Stron moc wiążącą i nie ustanawiają żadnych praw lub obowiązków dla osób fizycznych lub prawnych. W decyzji podaje się fakty ustalone w sprawie, zakres zastosowania odpowiednich postanowień określonych w art. 3.25 (Zakres) oraz ogólne uzasadnienie ustaleń i wniosków. Komitet podaje decyzję organu arbitrażowego w całości do wiadomości publicznej, chyba że postanowi inaczej w celu zapewnienia poufności informacji wskazanych przez każdą ze Stron jako poufne.

ARTYKUŁ 3.44

Listy arbitrów

1. Strony ustalają, po wejściu w życie niniejszej Umowy, listę piętnastu osób chcących i mogących pełnić rolę przewodniczącego organu arbitrażowego, o którym mowa w art. 3.29 (Powołanie organu arbitrażowego).
2. Komitet nie później niż sześć miesięcy po wejściu w życie niniejszej Umowy sporządza listę przynajmniej dziesięciu osób chcących i mogących pełnić rolę arbitra. Każda ze Stron proponuje, po wejściu w życie niniejszej Umowy, przynajmniej pięć osób, które mogą pełnić funkcję arbitra.
3. Komitet zapewni utrzymanie listy osób, które mogą pełnić funkcję przewodniczących lub arbitrów, sporządzonej zgodnie z odpowiednio ust. 1 i 2.
4. Arbitrzy posiadają specjalistyczną wiedzę lub doświadczenie z zakresu prawa, handlu międzynarodowego lub inwestycji lub rozstrzygania sporów powstających w zakresie międzynarodowych umów handlowych. Arbitrzy są niezależni, działają w imieniu własnym i nie są powiązani z rządem żadnej ze Stron, a także spełniają wymogi określone w załączniku 11 (Kodeks postępowania arbitrów i mediatorów).

ARTYKUŁ 3.45

Odniesienie do zobowiązań WTO

1. Odwołanie do postanowień niniejszej sekcji dotyczących rozstrzygnięcia sporów pozostaje bez uszczerbku dla ewentualnych działań w ramach WTO, w tym również postępowań w sprawie rozstrzygnięcia sporu.

2. Niezależnie od postanowień ust. 1 jeżeli Strona w odniesieniu do konkretnego środka wszczęła postępowania w sprawie rozstrzygnięcia sporu, czy to na mocy niniejszej sekcji, czy to na mocy Porozumienia WTO, do czasu zakończenia tych postępowań nie może ona wszcząć postępowań w sprawie rozstrzygnięcia sporu w odniesieniu do tego samego środka na innym forum. Ponadto Strona nie wszczyna postępowań w sprawie rozstrzygnięcia sporu na mocy niniejszej sekcji lub na mocy Porozumienia WTO, chyba, że przedmiotem sporu są znacząco inne zobowiązania w ramach obu umów lub jeżeli wybrane forum nie jest w stanie ze względów proceduralnych lub jurysdykcyjnych dokonać ustaleń dotyczących roszczeń związanych z naruszeniem tego zobowiązania, pod warunkiem, że niepowodzenie działań danego forum nie wynika z braku należytej staranności przy podejmowaniu działań przez Stronę sporu.

3. Do celów ust. 2,
  - a) postępowanie w sprawie rozstrzygnięcia sporu na mocy Porozumienia WTO uznaje się za rozpoczęte z chwilą wniesienia przez jedną ze Stron wniosku o powołanie organu arbitrażowego na mocy art. 6 Uzgodnienia w sprawie zasad i procedur regulujących rozstrzygnięcie sporów zawartego w załączniku 2 do Porozumienia WTO (zwanego dalej „DSU”) i uznaje się je za zakończone, gdy DSB przyjmie sprawozdanie organu oraz, w zależności od przypadku, sprawozdanie Organu Apelacyjnego, zgodnie z art. 16 i art. 17 ust. 14 DSU; oraz

- b) postępowanie w sprawie rozstrzygania sporu na mocy niniejszej sekcji uznaje się za rozpoczęte z chwilą wniesienia przez jedną ze Stron wniosku o powołanie organu arbitrażowego na mocy art. 3.28 (Wszczęcie procedury arbitrażowej) ust. 1 i uznaje się je za zakończone, gdy organ arbitrażowy przekaze swoją decyzję Stronom oraz Komitetowi na mocy art. 3.32 (Decyzja organu arbitrażowego) ust. 2 lub gdy Strony osiągnęły wspólnie uzgodnione rozwiązanie zgodnie z art. 3.39 (Wspólnie uzgodnione rozwiązanie).
4. Żadne z postanowień niniejszej sekcji nie wyklucza możliwości wprowadzenia zawieszenia zobowiązań przez jedną ze Stron, jeżeli zezwala na to DSB. Ani Porozumienie WTO, ani Umowa o wolnym handlu między Unią Europejską a Republiką Singapuru nie uniemożliwiają jednej ze Stron podjęcia odpowiednich środków zgodnie z art. 3.36 (Tymczasowe środki zaradcze w przypadku niewykonania decyzji) niniejszej sekcji.

ARTYKUŁ 3.46

Terminy

1. Wszystkie terminy określone w niniejszej sekcji, łącznie z terminami przekazywania decyzji przez organ arbitrażowy, liczy się w dniach kalendarzowych od dnia następującego po wykonaniu czynności lub wystąpieniu zdarzenia, do którego się odnoszą, o ile nie postanowiono inaczej.
2. Każdy termin, o którym mowa w niniejszej sekcji, można zmienić za obopólnym porozumieniem Stron.

ROZDZIAŁ CZWARTY

POSTANOWIENIA INSTYTUCJONALNE, OGÓLNE I KOŃCOWE

ARTYKUŁ 4.1

Komitet

1. Strony niniejszym ustanawiają Komitet obejmujący przedstawicieli Strony UE oraz Singapuru.
2. Posiedzenia Komitetu odbywają się zwykle co dwa lata na przemian na terenie Unii i w Singapurze lub bez zbędnych opóźnień na wniosek jednej ze Stron. Komitetowi przewodniczą wspólnie minister handlu i przemysłu Singapuru oraz członek Komisji Europejskiej odpowiedzialny za handel lub ich odpowiedni przedstawiciele. Komitet uzgadnia harmonogram posiedzeń i ustala swój program oraz może przyjąć własny regulamin wewnętrzny.
3. Komitet:
  - a) zapewnia właściwe funkcjonowanie niniejszej Umowy;
  - b) nadzoruje i ułatwia wykonanie i stosowanie niniejszej Umowy oraz wspiera jej cele ogólne;

- c) rozważa sposoby dalszego zacieśnienia stosunków inwestycyjnych między Stronami;
- d) bada trudności, które mogą wynikać z wykonania rozdziału trzeciego (Rozstrzyganie sporów) sekcji A (Rozstrzyganie sporów między inwestorami a Stronami) i rozważa możliwości wprowadzenia usprawnień do postanowień tego rozdziału, w szczególności w świetle doświadczeń i zmian na innych międzynarodowych forach;
- e) dokonuje ogólnego przeglądu funkcjonowania rozdziału trzeciego (Rozstrzyganie sporów) sekcji A (Rozstrzyganie sporów między inwestorami a Stronami), w tym z uwzględnieniem wszelkich kwestii wynikających z działań na rzecz ustanowienia wielostronnego mechanizmu rozstrzygania sporów, o którym mowa w art. 3.12 (Wielostronny mechanizm rozstrzygania sporów);
- f) nie naruszając postanowień rozdziału trzeciego (Rozstrzyganie sporów), poszukuje rozwiązań dla problemów, które mogą powstać w obszarach objętych niniejszą Umową, lub rozstrzygania sporów, które mogą wynikać w związku z interpretacją lub stosowaniem niniejszej Umowy; oraz
- g) rozpatruje wszystkie inne sprawy dotyczące obszaru objętego niniejszą Umową.

4. Komitet może, po uzgodnieniu przez Strony oraz po spełnieniu odpowiednich wymogów i procedur prawnych, podjąć decyzję o:

- a) mianowaniu Członków Trybunału i Członków Trybunału Apelacyjnego zgodnie z art. 3.9 ust. 2 (Trybunał Pierwszej Instancji) i art. 3.10 ust. 2 (Trybunał Apelacyjny), zwiększeniu lub zmniejszeniu liczby Członków zgodnie z art. 3.9 ust. 3 i art. 3.10 ust. 3 oraz o usunięciu Członków z Trybunału lub Trybunału Apelacyjnego na podstawie art. 3.11 ust. 5 (Etyka);

- b) określeniu miesięcznego wynagrodzenia za gotowość do służby Członków Trybunału i Trybunału Apelacyjnego zgodnie z art. 3.9 ust. 12 i art. 3.10 ust. 11 oraz wysokości dziennych wynagrodzeń Członków pełniących służbę w składzie Trybunału Apelacyjnego oraz Prezesów Trybunału i Trybunału Apelacyjnego zgodnie z art. 3.10 ust. 12 i art. 3.9 ust. 13;
- c) przekształceniu wynagrodzenia za gotowość do służby oraz innych wynagrodzeń i wydatków Członków Trybunału i Trybunału Apelacyjnego w stałe wynagrodzenie zgodnie z art. 3.9 ust. 15 i art. 3.10 ust. 13;
- d) określeniu wszelkich niezbędnych przepisów przejściowych zgodnie z art. 3.12 (Wielostronny mechanizm rozstrzygania sporów);
- e) przyjęciu dodatkowych zasad dotyczących opłat na podstawie art. 3.21 ust. 5 (Koszty);
- f) przyjęciu wykładni postanowień niniejszej Umowy, która jest wiążąca dla Stron i wszystkich organów utworzonych na mocy niniejszej Umowy, w tym Trybunału i Trybunału Apelacyjnego, o których mowa w rozdziale trzecim (Rozstrzyganie sporów) sekcja A (Rozstrzyganie sporów między inwestorami a Stronami), oraz organów arbitrażowych, o których mowa w rozdziale trzecim (Rozstrzyganie sporów) sekcja B (Rozstrzyganie sporów między Stronami); oraz
- g) przyjęciu zasad uzupełniających obowiązujące zasady rozstrzygania sporów lub zasad zawartych w załącznikach. Takie zasady są wiążące dla Trybunału i Trybunału Apelacyjnego, o których mowa w rozdziale trzecim (Rozstrzyganie sporów) sekcja A (Rozstrzyganie sporów między inwestorami a Stronami), oraz organów arbitrażowych, o których mowa w rozdziale trzecim (Rozstrzyganie sporów) sekcja B (Rozstrzyganie sporów między Stronami).

ARTYKUŁ 4.2

Podejmowanie decyzji

1. Strony mogą podejmować decyzje w ramach Komitetu w przypadkach przewidzianych w niniejszej Umowie. Podjęte decyzje są wiążące dla Stron, które są zobowiązane do podjęcia środków niezbędnych do wykonania takich decyzji.
2. Komitet może wydać odpowiednie zalecenia, przypadkach przewidzianych w niniejszej Umowie.
3. Komitet opracowuje swoje decyzje i zalecenia za zgodą obu Stron.

ARTYKUŁ 4.3

Zmiany

1. Strony mogą uzgodnić wprowadzenie zmian do niniejszej Umowy. Zmiany wchodzi w życie po wymianie przez Strony pisemnych powiadomień poświadczających, że spełniły one swe odpowiednie mające zastosowanie wymogi prawne i zakończyły procedury, jak ustalono w mechanizmie wprowadzania zmian.
2. Niezależnie od postanowień ust. 1 Strony mogą w ramach Komitetu przyjąć decyzję zmieniającą niniejszą Umowę w przypadkach przewidzianych w niniejszej Umowie.

ARTYKUŁ 4.4

Wyłączenie ze względów ostrożności

1. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie jest interpretowane jako uniemożliwiające Stronie wprowadzenie lub utrzymywanie racjonalnych środków ze względów ostrożności, takich jak:
  - a) ochrona inwestorów, deponentów, ubezpieczonych lub osób, którym przysługuje zobowiązanie powiernicze z tytułu umów z podmiotami świadczącymi usługi finansowe;
  - b) zachowanie bezpieczeństwa, stabilności, integralności lub odpowiedzialności finansowej podmiotów świadczących usługi finansowe; lub
  - c) zapewnienie integralności i stabilności systemu finansowego Strony.
2. Środki te nie są bardziej uciążliwe niż to konieczne do osiągnięcia ich celu i nie stanowią środka arbitralnej lub nieuzasadnionej dyskryminacji podmiotów świadczących usługi finansowe pochodzących z terytorium drugiej Strony w porównaniu z własnymi podobnymi podmiotami świadczącymi usługi finansowe; lub nie stanowią ukrytych ograniczeń w handlu usługami.
3. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie może być interpretowane jako nakładające na Stronę obowiązek ujawnienia informacji odnoszących się do interesów i rachunków indywidualnych klientów, ani jakiegokolwiek informacji poufnej lub informacji zastrzeżonej będącej w posiadaniu organów publicznych.

ARTYKUŁ 4.5

Wyjątki ze względów bezpieczeństwa

Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie jest interpretowane jako:

- a) wymagające od którejkolwiek ze Stron dostarczenia informacji, których ujawnienie uważa ona za sprzeczne z jej podstawowymi interesami bezpieczeństwa;
- b) uniemożliwiające którejkolwiek ze Stron przeprowadzenie jakiegokolwiek działania uznanego przez nią za niezbędne dla ochrony jej podstawowych interesów bezpieczeństwa:
  - (i) odnoszącego się do produkcji lub handlu bronią, amunicją i sprzętem wojskowym oraz do handlu innymi towarami i materiałami oraz do działalności gospodarczych, które są prowadzone bezpośrednio lub pośrednio w celu zaopatrzenia obiektów wojskowych;
  - (ii) odnoszącego się do świadczenie usług prowadzonego bezpośrednio lub pośrednio dla celów zaopatrzenia obiektów wojskowych;
  - (iii) odnoszącego się do materiałów rozszczepialnych i materiałów do syntezy jądrowej lub materiałów służących do ich uzyskania; lub
  - (iv) podjętego w czasie wojny lub w obliczu innego zagrożenia w stosunkach międzynarodowych lub w celu ochrony krytycznej infrastruktury publicznej (odnosi się to do infrastruktury energetycznej, wodnej lub komunikacyjnej zapewniającej podstawowe towary i usługi ogółowi społeczeństwa) przed celowymi próbami jej zniszczenia lub zakłócenia.

- c) uniemożliwiający którejkolwiek ze Stron podejmowanie działań w celu utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa.

ARTYKUŁ 4.6

Podatki

1. Niniejsza Umowa ma zastosowanie do środków podatkowych w stopniu niezbędnym do nadania mocy prawnej jej postanowieniom¹.
2. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie ma wpływu na prawa i obowiązki Singapuru lub Unii lub jakiegokolwiek z jej państw członkowskich na mocy jakiegokolwiek umowy podatkowej między Singapurem a Unią lub jakimkolwiek z jej państw członkowskich. W przypadku niezgodności pomiędzy taką umową a niniejszą Umową pierwszeństwo w zakresie dotyczącym niezgodności mają postanowienia takiej umowy. W przypadku umowy podatkowej między Singapurem i Unią lub jednym z jej państw członkowskich właściwe organy na mocy tej umowy ponoszą wyłączną odpowiedzialność za wspólne ustalenie czy istnieje niezgodność między niniejszą Umową a taką umową.

---

¹ Termin „postanowienia niniejszej Umowy” oznacza postanowienia, które przyznają: a) traktowanie niedyskryminacyjne inwestorom w sposób i w zakresie przewidzianym w art. 2.3 (Traktowanie narodowe); oraz b) ochronę inwestorom i ich inwestycjom przed wyłączeniem w sposób i w zakresie przewidzianym w art. 2.6 (Wyłączenie).

3. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie uniemożliwia Stronom wprowadzania lub utrzymywania jakiegokolwiek środka podatkowego stosującego rozróżnienie między podatnikami na podstawie racjonalnych kryteriów, takie jak między podatnikami znajdującymi się w odmiennej sytuacji, w szczególności pod względem ich miejsca zamieszkania lub miejsca, gdzie inwestują swój kapitał¹.

4. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie uniemożliwia wprowadzenia lub stosowania jakiegokolwiek środka mającego na celu zapobieganie unikaniu lub uchylaniu się od płacenia podatków wynikających z dotyczących podatków postanowień umów o unikaniu podwójnego opodatkowywania lub innych porozumień podatkowych lub krajowego prawodawstwa podatkowego.

5. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie uniemożliwia Singapurowi wprowadzania lub utrzymywania środków podatkowych, które są niezbędne, aby chronić jego nadrzędne interesy porządku publicznego wynikające ze szczególnych ograniczeń związanych z dostępną przestrzenią.

ARTYKUŁ 4.7

Szczególny wyjątek

Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie ma zastosowania do działalności banku centralnego lub organu kształtującego politykę pieniężną bądź innego podmiotu publicznego w wykonywaniu polityki pieniężnej lub odnoszącej się do kursu walutowego.

---

¹ Dla większej przejrzystości należy zaznaczyć, że Strony wspólnie uznają, że żadne z postanowień niniejszej Umowy nie uniemożliwia wprowadzenia jakiegokolwiek środka podatkowego mającego na celu opiekę społeczną, zdrowie publiczne lub inne cele społeczne albo stabilność makroekonomiczną lub korzyści podatkowe związane z miejscem rejestracji przedsiębiorstwa, a nie z obywatelstwem osoby będącej właścicielem przedsiębiorstwa. Środki podatkowe mające na celu stabilność makroekonomiczną są środkami wprowadzanymi w reakcji na zmiany i trendy gospodarki krajowej oraz mają na celu zaradzenie lub zapobieganie zaburzeniom równowagi systemowej, które poważnie zagrażają stabilności gospodarki krajowej.

ARTYKUŁ 4.8

Państwowe fundusze majątkowe

Każda ze Stron zachęca swoje państwowe fundusze majątkowe do przestrzegania powszechnie przyjętych zasad i praktyk - zasad z Santiago.

ARTYKUŁ 4.9

Ujawnianie informacji

1. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie jest interpretowane jako wymagające od Strony udostępnienia informacji poufnych, których ujawnienie mogłoby utrudnić egzekwowanie prawa lub w inny sposób jest sprzeczne z interesem publicznym lub które mogłoby zaszkodzić uzasadnionym interesom handlowym poszczególnych przedsiębiorstw, państwowych lub prywatnych.
2. W przypadku gdy Strona przedkłada Komitetowi informacje, które są uważane za poufne zgodnie z jej przepisami ustawowymi i wykonawczymi, druga Strona traktuje te informacje jako poufne, o ile Strona przedkładająca informacje nie postanowi inaczej.

ARTYKUŁ 4.10

Wypełnianie zobowiązań

Strony wprowadzają wszelkie ogólne lub szczególne środki wymagane w celu wypełnienia ich zobowiązań w ramach niniejszego Umowy. Dopilnowują one osiągnięcia celów określonych w niniejszej Umowie.

ARTYKUŁ 4.11

Brak bezpośredniego stosowania

Dla większej przejrzystości, żadne z postanowień niniejszej Umowy nie jest interpretowane jako przyznające prawa lub nakładające obowiązki na osoby, inne niż prawa i obowiązki powstałe między Stronami na podstawie międzynarodowego prawa publicznego.

ARTYKUŁ 4.12

Powiązania z innymi umowami

1. Niniejsza Umowa jest integralną częścią ogólnych stosunków dwustronnych regulowanych umową o partnerstwie i współpracy między UE a Singapurem oraz stanowi część wspólnych ram instytucjonalnych. Jest ona umową szczegółową wprowadzającą w życie postanowienia dotyczące handlu określone w umowie o partnerstwie i współpracy między UE a Singapurem.
2. Dla większej przejrzystości Strony zgadzają się, że żadne z postanowień niniejszej Umowy nie wymaga od nich działania w sposób niezgodny z ich zobowiązaniami w ramach WTO.

3. a) Po wejściu w życie niniejszej Umowy, porozumienia między państwami członkowskimi Unii a Singapurem wskazane w załączniku 5 (Umowy, o których mowa w art. 4.12) włącznie z prawami i obowiązkami z nich wynikającymi, zostają rozwiązane i przestają obowiązywać lub zostają zastąpione niniejszą Umową.
- b) W przypadku tymczasowego stosowania niniejszej Umowy zgodnie z art. 4.15 (Wejście w życie) ust. 4, stosowanie postanowień porozumień wymienionych w załączniku 5 (Umowy, o których mowa w art. 4.12) oraz praw i obowiązków z nich wynikających zostaje zawieszona od daty tymczasowego stosowania. Jeżeli tymczasowe stosowanie niniejszej Umowy zostanie zakończone, a niniejsza Umowa nie wejdzie w życie, zawieszenie przestaje obowiązywać, a porozumienia wymienione w załączniku 5 (Umowy, o których mowa w art. 4.12) stają się skuteczne.
- c) Niezależnie od postanowień ust. 3 lit. a) i b) roszczenie może zostać wniesione zgodnie z postanowieniami porozumienia wymienionego w załączniku 5 (Umowy, o których mowa w art. 4.12) w odniesieniu do traktowania przyznanego w okresie obowiązywania wskazanego porozumienia, na mocy zasad i procedur ustanowionych w tym porozumieniu oraz pod warunkiem, że upłynęły nie więcej niż trzy lata od daty zawieszenia porozumienia zgodnie z ust. 3 lit. b) lub - jeżeli porozumienie nie zostało zawieszona zgodnie z ust. 3 lit. b) - od daty wejścia w życie niniejszej Umowy.

- d) Niezależnie od postanowień ust. 3 lit. a) i b), jeżeli tymczasowe stosowanie niniejszej Umowy zostanie zakończone, a niniejsza Umowa nie wejdzie w życie, roszczenie może zostać wniesione zgodnie z rozdziałem trzecim (Rozstrzygnięcie sporów) sekcja A (Rozstrzygnięcie sporów między inwestorami a Stronami) w odniesieniu do traktowania przyznanego w okresie tymczasowego stosowania niniejszej Umowy, pod warunkiem że upłynęły nie więcej niż trzy lata od daty zakończenia tymczasowego stosowania.

Do celów niniejszego ustępu definicja „wejścia w życie niniejszej Umowy” wskazana w art. 4.15 (Wejście w życie) ust. 4 lit. d) nie ma zastosowania.

ARTYKUŁ 4.13

Terytorialny zakres stosowania

Niniejsza Umowa ma zastosowanie:

- a) w przypadku Strony UE - do terytoriów, na których stosuje się Traktat o Unii Europejskiej i Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej na warunkach określonych w tych traktatach; oraz
- b) w przypadku Singapuru - do jego terytorium.

Odniesienia do „terytorium” zawarte w niniejszej Umowie są rozumiane w taki sposób, chyba że wyraźnie zaznaczono inaczej.

ARTYKUŁ 4.14

Załączniki, dodatki, wspólne deklaracje, protokoły i uzgodnienia

Załączniki, dodatki, wspólne deklaracje, protokoły i uzgodnienia do niniejszej Umowy stanowią jej integralną część.

ARTYKUŁ 4.15

Wejście w życie

1. Strony zatwierdzają niniejszą Umowę zgodnie z własnymi procedurami.
2. Niniejsza Umowa wchodzi w życie pierwszego dnia drugiego miesiąca, po którym Strony wymienią pisemne powiadomienia poświadczające, że wypełniły swoje odpowiednie obowiązujące procedury i wymogi prawne dotyczące wejścia w życie niniejszej Umowy. Strony mogą uzgodnić inny termin.
3. Powiadomienia są przesyłane do Sekretarza Generalnego Rady Unii Europejskiej oraz do Dyrektora Departamentu ds. Ameryki Północnej i Europy w Ministerstwie Handlu i Przemysłu Singapuru lub do organów będących ich następcami.

4. a) Niniejszą Umowę stosuje się tymczasowo od pierwszego dnia miesiąca następującego po terminie, w którym Unia i Singapur powiadomiły się wzajemnie o zakończeniu swych odpowiednich procedur niezbędnych do tego celu. Strony mogą wspólnie uzgodnić inny termin.
- b) W przypadku gdy niektórych postanowień niniejszej Umowy nie można stosować tymczasowo, Strona, która nie może ich stosować tymczasowo, powiadamia drugą Stronę o postanowieniach, których nie można stosować tymczasowo.

Niezależnie od postanowień ust. 4 lit. a), o ile druga Strona dopełniła niezbędnych procedur i nie wyraziła sprzeciwu wobec tymczasowego stosowania w ciągu dziesięciu dni od powiadomienia, że niektórych postanowień nie można stosować tymczasowo, postanowienia niniejszej Umowy, które nie zostały notyfikowane, są tymczasowo stosowane od pierwszego dnia miesiąca następującego po powiadomieniu.

- c) Unia lub Singapur mogą zakończyć tymczasowe stosowanie w drodze pisemnego zawiadomienia drugiej Strony. Zakończenie takie staje się skuteczne w pierwszym dniu drugiego miesiąca następującego po powiadomieniu.
- d) W przypadku gdy niniejszą Umowę lub niektóre jej postanowienia stosuje się tymczasowo, wyrażenie „wejście w życie niniejszej Umowy” należy rozumieć jako datę rozpoczęcia jej tymczasowego stosowania. Komitet może sprawować swoje funkcje podczas tymczasowego stosowania niniejszej Umowy. Wszelkie decyzje przyjęte podczas sprawowania tych funkcji przestaną obowiązywać dopiero jeżeli tymczasowe stosowanie niniejszej Umowy zostanie zakończone, a niniejsza Umowa nie wejdzie w życie.

ARTYKUŁ 4.16

Czas obowiązywania

1. Niniejsza Umowa zostaje zawarta na czas nieokreślony.
2. Strona UE lub Singapur mogą pisemnie powiadomić drugą Stronę o swoim zamiarze wypowiedzenia niniejszej Umowy.
3. Wypowiedzenie niniejszej Umowy staje się skuteczne po upływie sześciu miesięcy od powiadomienia na mocy ust. 2, nie naruszając postanowień art. 4.17 (Wypowiedzenie).
4. W ciągu 30 dni od dostarczenia powiadomienia na mocy ust. 2, każda ze Stron może wezwać do przeprowadzenia konsultacji dotyczących tego, czy wypowiedzenie jakichkolwiek postanowień niniejszej Umowy powinno nastąpić w późniejszym terminie, niż ustalono w ust. 2. Konsultacje zaczynają się w ciągu 30 dni od dostarczenia Stronie odpowiedniego wniosku.

ARTYKUŁ 4.17

Wypowiedzenie

W sytuacji gdy niniejsza Umowa zostanie wypowiedziana zgodnie z art. 4.16 (Czas obowiązywania), niniejsza Umowa nadal obowiązuje w okresie kolejnych dwudziestu lat od daty wypowiedzenia w odniesieniu do inwestycji objętych niniejszą Umową dokonanych przed wypowiedzeniem niniejszej Umowy. Niniejszy artykuł nie ma zastosowania w przypadku gdy tymczasowe stosowanie niniejszej Umowy zostanie zakończone, a niniejsza Umowa nie wejdzie w życie.

ARTYKUŁ 4.18

Przystąpienie nowych państw członkowskich Unii

1. Unia powiadamia niezwłocznie Singapur o każdym wniosku w sprawie przystąpienia państwa trzeciego do Unii.
2. Podczas negocjacji w sprawie przystąpienia między Unią a państwem kandydującym, Unia stara się:
  - a) przekazać, na wniosek Singapuru, oraz w możliwym zakresie, wszelkie informacje dotyczące kwestii objętych niniejszą Umową; oraz
  - b) uwzględnić wszelkie obawy wyrażone przez Singapur.

3. Unia powiadamia Singapur, tak szybko jak jest to możliwe, o wynikach negocjacji dotyczących przystąpienia z państwem kandydującym ubiegającym się o przystąpienie do Unii oraz powiadamia Singapur o wejściu w życie przystąpienia do Unii.
4. Komitet analizuje wpływ takiego przystąpienia na niniejszą Umowę z wystarczającym wyprzedzeniem przed datą przystąpienia i podejmuje decyzję w zakresie wszelkich niezbędnych korekt lub przepisów przejściowych.
5. Każde nowe państwo członkowskie Unii przystępuje do niniejszej Umowy, przedkładając akt przystąpienia do niniejszej Umowy Sekretarzowi Generalnemu Rady Unii Europejskiej oraz Dyrektorowi Departamentu ds. Ameryki Północnej i Europy w Ministerstwie Handlu i Przemysłu Singapuru lub organom będącym ich następcami.

ARTYKUŁ 4.19

Teksty autentyczne

Niniejszą Umowę sporządzono w dwóch egzemplarzach w językach angielskim, bułgarskim, chorwackim, czeskim, duńskim, estońskim, fińskim, francuskim, greckim, hiszpańskim, litewskim, łotewskim, maltańskim, niderlandzkim, niemieckim, polskim, portugalskim, rumuńskim, słowackim, słoweńskim, szwedzkim, węgierskim i włoskim, przy czym każdy z tych tekstów jest na równi autentyczny.